

KÂZİM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Gaius Iulius Phaedrus
MASALLAR

Çeviren: Güngör Varınlıoğlu

Hiçbir eğitici edebiyat türü “fabula” kadar her yaşın, her toplumun, her dönemin gözdesi olmamıştır. Batı edebiyatı içinde Aisopos’la başlatılan bu türün gerçek ustası ve ona gerçekten edebî bir kimlik kazandıransa Phaedrüs’tur. Makedonyalı bir köle olan, Augustus tarafından azat edilen Phaedrüs, Aisopos’u taklit etmemiş, ondan “el alarak” daha canlı, daha esprili, zaman zaman da keskin bir alaycılıkla harmanlanmış mesellerinde yalnız adsız kişilere değil, kuşaktaşı kişilere de oklarını göndermiştir. Bu şiirler, çağlar ve kültürler farklı da olsa insanın değişmez oluşunun kanıtıdır. Phaedrüs’un bu yapıtında günümüze değgin çok ibret bulunmakta...

Gaius Iulius Phaedrus
MASALLAR

KÂZIM TAŞKENT KLASİK YAPITLAR DİZİSİ

Gaius Iulius Phaedrus
MASALLAR

Latineden Çeviren:
Güngör Varınlıoğlu

İSTANBUL

Yapı Kredi Yayınları - 2545

Kâzım Taşkent

Klasik Yapıtlar Dizisi - 65

Masallar / Gaius Iulius Phaedrus

Özgün Adı: Fabularae Aesopiacae

Latince'den çeviren: Güngör Varinlioğlu

Kitap Editörü: Güven Turan

Düzeltili: Korkut Tankuter

Kapak Tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı: Üç-Er Ofset

Yüzürl Mah. Massit 5. Cad. No: 15 Bağcılar / İstanbul

Çeviriye Temel Alınan Baskı: Fables de Phèdre, traduction nouvelle avec introduction et notes par Pierre Constant, Librairie Garnier Frères

1. Baskı: İstanbul, Ağustos 2007

ISBN 978-975-08-1282-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2007

Sertifika No: 1206-34-003513

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yapı Kredi Kültür Merkezi

İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul

Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23

<http://www.yapikrediyayinlari.com>

e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr

İnternet satış adresi: <http://yky.estore.com.tr>

<http://alisveris.yapikredi.com.tr>

<http://www.yapikredi.com>

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ • XI

GİRİŞ • XIII

Ozan ve Yapıtı • XIX

I. KİTAP: ÖNSÖZ • 1

1 Kurtla Kuzu • 3

2 Başlarına Kral İsteyen Kurbağalar • 4

3 Kurumlu Alakargayla Tavuskuşu • 6

4 Irmağı Ağzı Dolu Geçen Köpek • 7

5 İnek, Keçi, Koyun ve Aslan • 8

6 Kurbağalar Güneşin Önünde • 9

7 Tilkiyle Tragedya Maskesi • 10

8 Kurtla Turnakuşu • 11

9 Tavşana Akıl Veren Serçe • 12

10 Kurtla Tilki Yargıç Maymunun Karşısında • 13

11 Eşekle Aslan Avda • 14

12 Geyik Pınar Başında • 15

13 Tilkiyle Karga • 16

II. KİTAP: YAZARIN ÖNSÖZÜ • 17

1 Boğa, Aslan ve Yağmacı • 19

2 Bir Yaşlı Bir de Genç Kadınca Sevilen Genç Adam • 20

3 Sütü Bozukların Başarısı Üzerine Aisopos'un Sözleri • 21

- 4 Kartal, Yaban Kedisi ve Domuz • 22
 5 Caesar'la Ev Sorumlusu • 23
 6 Kartalla Kuzgun • 24
 7 İki Katır • 25
 8 Geyikle Sığırlar • 26
 9 Aisopos'un Yontusu • 28
 10 Kuzgun ve Toprak Kap • 29
 11 Ayakkabıcılıktan Hekimliğe • 30
 12 Yaşlı Çobana Eşeğin Dedikleri • 31
 13 Koyun, Geyik ve Kurt • 32
 14 Koyun, Köpek ve Kurt • 33
 15 Doğuran Kadın • 34
 16 Doğuran Köpeklerle Bir Dişi Köpek • 35
 17 Aç Köpekler • 36
 18 Yaşlı Aslan, Domuz, Boğa ve Eşek • 37
 19 Gelincikle Adam • 38
 20 Efendisine Bağlı Köpek • 39
 21 Çatlayan Kurbağayla Öküz • 40
 22 Köpeklerle Timsahlar • 41
 23 Tilkiyle Leylek • 42
 24 Köpek, Hazine ve Akbaba • 43
 25 Tilkiyle Kartal • 44
 26 Yabandomuzuyla Eğlenen Eşek • 45
 27 Boğaların Dövüşünden Kaygılanan Kurbağalar • 46
 28 Çaylakla Güvercinler • 47
Sonsöz • 48

III. KİTAP: ÖNSÖZ • 51

- 1 Yaşlı Kadınla Testi • 53
 2 Parsla Çobanlar • 54
 3 Aisopos'la Köylü • 55
 4 Kasapla Maymun • 56
 5 Aisopos'la Utanmaz • 57
 6 Sinekle Katır • 58

- 7 Kurtla Köpek • 59
 8 Bacıyla Kardeş • 61
 9 Sokrates'ten Arkadaşlarına • 62
 10 İnanmakla İnanmamak Üzerine • 63
 11 İçoğlanının Sütü Bozuğa Yanıtı • 66
 12 Horozla İnci • 67
 13 Balarlarıyla Yabanarları Yargıç Eşekarısının Önünde • 68
 14 Oyun ve Ciddiyet • 69
 15 Köpeklerle Kuzu • 70
 16 Ağustosböceğiyle Baykuş • 71
 17 Ağaçlar Tanrıların Koruması Altında • 72
 18 Tavuskuşunun İuno'ya Yakınması • 73
 19 Aisopos'un Gevezeye Yanıtı • 74
 20 Prometheus • 75
 21 Prometheus • 76
 22 Keçilerin Sakalı • 77
 23 İnsanların Talihi • 78
 24 Köpekler İuppiter'e Elçiler Yollamış • 79
 25 Kendine Acıyan Adamı Sokan Yılan • 81
 26 Tilki ile Ejderha • 82
 27 Phaedrus'tan Kendisini Kışkırtanlara • 83
 28 Simonides • 84
 29 Doğuran Dağ • 86
 30 Karınca ile Sinek • 87
 31 Tanrılarca Korunan Simonides • 88
Sonsöz, Eutyclus'a • 90

IV. KİTAP: ÖNSÖZ • 93

- 1 Eşekle Cybele'nin Rahipleri • 95
 2 Gelincik ve Sıçanlar • 96
 3 Tilkiyle Üzümler • 97
 4 At'la Yabandomuzu • 98
 5 Bilmece • 99
 6 Farelerle Gelinciklerin Dövüşmesi • 101

- 7 Phaedrus • 102
 8 Yılan ile Demirci • 103
 9 Tilkiyle Teke • 104
 10 İnsanların Kusurları Üzerine • 105
 11 Hırsız ile Fener • 106
 12 Hercules'le Plutus • 107
 13 İki Adamla Maymun • 108
 14 Kral Aslanla Maymun • 109
 15 İki Er ile Uğru • 110
 16 Kel ile Sinek • 111
 17 Sıpayla Domuzun Arpası • 112
 18 Soyтары ile Köylü • 113
Sonsöz • 115

V. KİTAP: ÖNSÖZ • 117

- 1 Kral Demetrius'la Ozan Menander • 119
 2 İki Kel • 120
 3 Lucius Cassius Princeps • 121
 4 Zaman • 123
 5 Boğa ile Dana • 124
 6 Yaşlı Köpek, Domuz ve Avcı • 125

PEROTTI'NİN EKLEDİKLERİ

- 1 Tilkiyle Maymun • 129
 Kitapçığı Okuyanlar Üzerine • 130
 2 Hayvanların Donanımları İstekte Aşırıya Kaçmamalı • 131
 3 Mercurius'la Kadınlar • 132
 4 Gerçekle Yalan • 133
 4a Hiçbir Şey Uzun Süre Gizli Kalmaz • 134
 5 Yeraltı Tanrılarının Verdiğı Cezalar • 135
 6 Delphi Tanrısözü • 136
 7 Aisopos'la Yazar • 137
 8 Pompeius'la Er • 138
 9 İuno, Venus ve Tavuk • 140

- 10 Genç Boğayla Yaşlı Öküz • 141
11 Aisopos'la Güreş Yengini • 142
12 Eşekle Kitara • 143
13 Genç Dulla Er • 144
14 Genç kızla İki İsteklisi • 146
15 Aisopos'la Hanımı • 148
16 Horozla Tahtırevan Taşıyan Yaban Kedileri • 149
17 Doğuran Domuzla Kurt • 150
18 Aisopos'la Kaçak Köle • 151
19 Çalınmış At • 152
20 Ayıyla Çağanozlar • 153
21 Esenleyen Karga • 154
22 Kırık Boynuz • 155
23 Yılanla Kertenkele • 156
24 Kuzgunla Koyun • 157
25 Sokrates'le Zampara Köle • 158
26 Kurtla Sığirtmaç • 159
27 Yosmayla Genç • 160
28 Kunduz • 161
29 Kelebekle Eşekarısı • 162
30 Tarlakuşuyla Tilki • 163

Kaynakça • 165
Açıklamalar • 167

SUNUŞ

Fabula, Latince ‘fari’ (söylemek) eyleminden gelen bir sözcüktür; ‘masal, öykücük, öykü, halk arasındaki anlatılar’ bu adla anılmaktadır. Suetonius’un ‘diei fabulae’ (gün içinde anlatılanlar) (Dom. 15) dediği budur.

Fabula, kahramanları hayvanlar ya da nesneler, bir ölçüde de insanlar ve tanrılar olan düşsel bir küçük öyküdür. Yaratıkların karakterleri temsil ettiği, aralarında geçen olayların düşünceyi somutlaştırdığı bir yapıdır. Katı öğütler yerine düş gücü çalıştırılarak yaratılan canlı, renkli, küçük oyunlarla iyiyi, güzeli, doğruyu göstermek için kullanıldığı bir araçtır. Böylece verilen öğütler sözde kalmamakta; etten, kemikten bir varlığa bürünmekte, devinime geçerek yaşam kazanmaktadır. Her zaman, her yerde böyledir. Yazıdan önce sözcük dökülmüştür. Çok eskilere gider, gelenekseldir. Çünkü anlaşılması için bilgi birikimi gerekmez, sağduyu yeter. *Fabula*, insan aklının doğayı gözlemleyerek uydurduğu, deneyimlerinin sonucunu yansıttığı bir yaratıdır; belleklerde kuşaktan kuşağa, çağdan çağa yenilenerek geçen kalıttır. İnsanın kendi payını alacağı öykü, ‘hisse çıkaracağı kıssa’dır.

Türün Klasik Dillerdeki (Eski Yunanca’yla Latince) ilk temsilcisi, Ege Denizi’nin doğusundandır, Küçük Asya’lıdır, Phrygia’lıdır. İÖ VI. yüzyılda yaşayan Aisopos, Yunanca düzyazıyla masallar yazmıştır. Bunlar gene bir düşünceyi belirtmek, bir görüşü kanıtlamak üzere hayvanları dillendiren, Yunancasının Latin harflerine geçirilmiş biçimiyle *ainos*, *mythos*, *logos*’lardır.

Türün Klasik Diller’deki ikinci temsilcisi Ege Denizi’nin batı kesiminde, kuzeyindendir, Makedonyalıdır. İS I. yüzyılda erken yaşta geldiği Roma’da yaşayan Phaedrus, Latince konuşkan biçiminde masallar yazmıştır.

Phaedrus'un yapıtı, genellikle içeriğinin herkesçe bilinmesi dolayısıyla, özgün dilinden göreceli olarak kolay okunur. Bu bakımdan dilde biçimsel ve yapısal yeterli bilgiler edinildikten sonra, kanımca, Latinceyle doğrudan tanışma aracı olabilir. Ancak, bu çerçevede bir de özel Phaedrus sözlüğüne gereksinme duyulacaktır.

"Aisopos'ça Koşuklar"ı, *Fables de Phèdre*, traduction nouvelle avec introduction et notes par Pierre Constant, Librairie Garnier Frères, Paris, Latince metinden çevirdim, Fransızcasıyla karşılaştırdım.

GİRİŞ

Bütün yeryüzünde olduğu gibi, Eski Yunanistan’da da *fabula*, yaşamda sözlü gelenek olarak önemli bir yer tutmaktaydı. Yazına Hesiodos’un *İşler ve Günler* adlı yapıtındaki “Şahinle Bül-bül”le girmiştir. Plutarkos, yazarı *Yedi Bilgenin Şöleni*’nde “Aisopos’un ustası” saymıştır. Quintilianus “Masallar, Aisopos’la başlamış sayılmasa da, –çünkü ilk masalı Hesiodos yazmış olmalı– Aisopos’un adına bol bol yer verilir, ... ” demektedir (*Inst. Orat.*, I, II, 193).

Yunanlı ozan Arkhilokhos’la *fabula* şiirde yer almıştır: Aristoteles’ten edinilen bilgiye göre, “Lykambes’e karşı”, “At’la Geyik” masalları. Kahramanları “Tilkiyle Maymun”, “Kartalla Tilki” olan iki *fabula*’sı daha vardır. Arkhilokhos, toplumdaki olaylardan yola çıkarak onu yeni bir biçim içinde geliştirmiştir. Alkaios’tan “Yılanla İstakoz” bilinmektedir.

Ancak, Yunan yazınında ‘masal’ denince akla gelen ad Aisopos’tur. Aisopos’un yaşamı üzerine bilinenler söylence düzeyinde kalmaktadır. Lydia kralı Kroisos’un çağdaşı, Phrygia’lı bir köledir. Herodotos’a göre Samos adasında yaşamıştır. Oldum olası var olan, halk arasında yaygın, büyüklerden küçüklere aktarılan masallar ilk kez onunla yazıya geçmiştir.

V. yüzyılın son yarısında bütün masallar Aisopos’un adı altında toplanmıştır. Artık Aisopos türün tek temsilcisidir; simgesidir dense yeridir. Kendisinden önceki ve sonraki masallar onun sayılmıştır. Oysa Aisopos’un varlığından bile kuşku duyulmuştur. Ancak, Herodotos, Platon, Aristoteles gibi ünlü yazarlar bu kanıda değildir. Aristophanes’in *Kuşlar*’daki bir sözcüğünden Aisopos’un, en azından onun zamanında yayımlanmış olduğu anlaşılmaktadır. Plutarkos’a göre Aisopos yedi bilgeden biridir.

Fabula felsefe metinlerinde kullanılmıştır. Sokrates: "Aisopus bunu –acı ile zevk arasındaki şaşırtıcı ilgiyi– düşünmüş olsaydı, bundan bir fabula çıkarırdı: ..." (*Phaidon*, 3) demiştir. Tutukevinde geçirdiği otuz gün içinde Aisopos'un birkaç masalını dizelere dökmüştür.

İS II. yüzyılda Babrius, masalları aksak iambus ölçüsüyle yeniden yazmıştır: *Mythiamboi Aisopeiioi*.

Roma yazınında Ennius ile Lucilius şiirlerine masallar koymuşlardır. Ancak, başlangıç döneminden bu türde bir şey kalmadığı için, onların masala ne gibi bir yer verdiği anlaşılmamaktadır. Tek bilinen, Aulus Gellius'un, hisse de çıkartarak anlattığı *Tarlakuşu ve Yavruları* masalını Ennius'un *Satirae*'ından aldığı söylemesi (*Noctes Atticae*, II, 29); Nonius'un, *Tilkiyle Hasta Aslan* masalıyla ilgili olarak Lucilius'un dört dizesini alıntılamış olmasıdır.

Fabula komedyâ türünde de Plautus'la yerini almıştır:

(Aklıma geldi,) sen sığrısın, ben sıra: İlişki kurduğumda seninle,
sıpayım ya, yük taşımakta denk olmazsam sana,
çamura yatabilirim; hiç doğmamışım gibi
dönüp bakmazsın bile, sığır olduğun için.
Benden olmasan da, yararlanabilirim senden,
seninle eglense de benim takım taklavatım.
Bin ahırım olamaz ki ne burada
ne başka yerde, bir ayrılık olsa aramızda:
Isıra ısıra paramparça edebilir
beni eşekler, boynuzlarıyla saldırır sığırılar.
Büyük tehlikedir işte böyle, eşek takımından
çıkıp da sığırılar arasına karışmam benim.

(*Aulularia*, II, 2, 51-58)

Augustus çağında Titus Livius'un aktardığı "Mide ile Organlar" vardır. Menenius Agrippa'nın, Aventinum tepesine çekilen, bir tür grevi gerçekleştiren Roma plebs'ine anlattığı, organların mideye başkaldırısını anlatan *Mideyle Organlar* devletin geçmişinde bilinen en eski masaldır:

“Eskiden bütün organlar, şimdi olduğu gibi, tam bir uyum içinde değilmiş, her birinin kendi düşüncesi, kendi dili varmış, hepsi özen göstererek, çaba harcayarak mide için çalışmaktan, midenin ortada kendisine sunulanların tembel tembel tadını çıkarmasından ötürü gücenikmişler; bu nedenle aralarında anlaşmışlar: El ağıza yiyecek götürmeyecek, ağız bunu almak için açılmayacak, dişler aralarına alıp da çiğnemeyecekmiş. Bu öfkeyle midayı açlıkla terbiye etmek isterlerken, bütün bedenle birlikte kendileri de gücünü yitirmiş, bitkin düşmüşler. Böylece midanın de ne boş durduğu ne de beslemesinden çok beslendiği, bedenın bütün kesimlerine aldığıının karşılığını vererek, yediğini sindirip damarlara eşit biçimde kan dağıtması sayesinde sağ olduğumuz ve sağlıklı kaldığımız ortaya çıkmış.” (*Ab urbe condita*, II, 32).

Bu masal yazında birçok kez işlenmiştir. Halikarnassos’lu Dionysos (VI, 49-94) oldukça süslü anlatmış, Cicero (*De natura deorum*, II, 136) yalın biçimde anmıştır.

Fabula, insanlara özgü kusurları içermekle, “satura”nın amacına uygun düşmektedir. Başlangıç döneminden bu türde bir şey kalmadığı için, Ennius ile Lucilius’un masala ne ölçüde yer verdiği bilinmemektedir. Bu konuda Horatius başlıca kaynaktır. *Kır Faresiyle Kent Faresi*, Aisopos türü hayvan masallarının en belirgin bir örneği, satura’da kullanılmasında çok iyi uygulanmış ilk tam şiirsel fabula’dır:

Bir gün eski ev sahibi bir kır faresi
eski dostu bir kent faresini,
konuk etmiş yoksul kovduğunda,
seçme yiyecekler çıkarmazmış da pek öyle,
cimriliği bırakmış ağırlama uğruna.
Fazla söze ne hacet? Ne sakladığı nohutu
esirgemiş ne uzun yulaf tanelerini,
ağzıyla kuru üzüm, artık yağ parçacıkları
getire getire, susturmak isteğiyle onu
hepsini teker teker küçümseyerek,
ucundan ısırp ısırp bırakıyor,

kolay kolay yemek beğenmiyor diye;
 taze saman üstüne uzanıp evin babası,
 ona bırakarak yemeğin iyisini, kendi
 buğday, karamuk yemiş buna karşılık.
 Demiş ki kent faresi sonunda öbürüne:
 “Ne tat alıyorsun, sarp tepeler üzerinde,
 koru yaşamını çekmekten? İnsanları, kenti
 yeğlemek istemez misin yabanıl ormanlara,
 sen? Sözümü dinle de yola düşelim ikimiz;
 ölümdür yeryüzünde yaşayanların sonu,
 büyük, küçük kimsenin kurtuluşu yoktur ondan:
 İşte bunun için, güzelim, güle oynaya,
 mutlu yaşa, hazır elindeyken; unutma sakın
 ne denli kısa olduğunu ömrünün”.
 Bu sözlerin etkisinde kalıp kır faresi
 fırlamış evinden; önlerindeki yola
 düzülmüşler birlikte, kentin surlarını
 aşmaya can atarak gece kuşları. Derken
 gökyüzünde yolunu yarılamışken gece,
 varsıl bir evden içeri girmiş ikisi birden,
 güvez renkli pırıl pırıl örtüler seriliymiş
 fildişi kakmalı yatakların üstünde,
 bir sürü yiyecek duruyormuş ileride
 yığılı sepetlerin içinde ağzına değin,
 bir gün önceki şölenden artakalan.
 İşte böyle güvez örtünün üzerine
 buyur edip yatırdıktan sonra kırdan gelen,
 koşuşup durmuş konuk eden oradan oraya,
 sanki eteği belinde biri gibi,
 yemekler taşımış birbiri ardından,
 her getirdiğinin tadına bakarak önceden
 görevlerini bir bir yerine getirerek
 ev uşaklığını da bir yana bırakmadan.
 Sevinçliymiş bizimki yazgısı değişti diye,
 tadını çıkarıyormuş çağırılı oluşunun,
 yüzü gülerek yaşadığı güzel olaylardan,

derken kapı kanatlarının çıkardığı
 büyük gürültüyle sıçramış ikisi birden
 yattıkları yerden. Ödler patlamış, koşmuşlar
 odanın içinde bir aşağı bir yukarı,
 tir tir titremişler korkudan, av köpeklerinin
 havlamaları yankılanmış evin her yerinde.
 “Neme gerek böyle yaşam benim?” demiş kır faresi
 o zaman, “kal sağlıcakla, dayanırım
 tatsız tuzsuz mercimekle beslenmeye
 tuzak nedir bilmez kovuğumda, ormanda.”

(*Sat.*, II, VI, 79-117):

Ozanın *Saturae* (Yergiler) ve *Epistulae* (Mektuplar) adlı yapıtlarında başka fabula'lara da çağrışımlar bulunmaktadır:

Kurbağayla Öküz Öyküsü:

Kurbağa yokken yavrularını dananın nasıl
 koca yabanıl hayvanın ayakları altında
 ezip kardeşlerini öldürdüğünü anlatmış
 bir bir, anasına kaçıp kurtulmuş biri.
 “Ne kadar kocaman? Bu kadar mı büyük acaba?”
 diye sormuş ana şişirerek derisini.
 “İki katı,” demiş yavru. “Yoksa bu kadar mı?”
 diye sormuş ana daha da daha da
 şişire şişire derisini; “Çatlasan da,
 yetişemezsin ona,” olmuş yavrunun yanıtı.

(*Sat.*, II, 3, 314-320)

Gelincikle Tarla Faresi Öyküsü:

Bir gün dar bir yarıktan sıyrılıp geçerek
 buğday teknesine girmiş ince tarla sıçanı,
 tıka basa doyurduktan sonra karnını,
 dolu bedeniyle bu kez dışarı çıkmak için
 başlamış boşu boşuna uğraşmaya.
 Gelincik şöyle demiş ona uzaktan:

“Oradan kurtulmak istiyorsan, güzelim,
zayıf çıkarsın zayıf girdiğin dar oyuktan.”
(*Epistulae*, I, VII, 29-33)

At’la Geyik Öyküsü:

Geyik ortak otlaklardan sürmüş çıkarmış atı
dövüşte kazanınca, o ise yenik düşünce
uzun çekişme sonunda, yalvarmış insana
yardım elini uzatsın diye kendisine,
ne yapsın, boyun eğmiş gem takılmasına:
İyi de ne atlıyı indirebilmiş sırtından
yengin ne gemi çıkarabilmiş ağzından,
kızgın kızgın uzaklaştıktan sonra düşmanından.
(*Epistulae*, I, X, 34-38)

Değirmeler de bulunmaktadır: “Çalışkan Karınca” (*Sat.*, I, 33-38), “Tuz Yüklü Eşek” (*Sat.*, I, IX, 20-21), “Aslanla Yarışan Tilki” (*Sat.*, II, III, 186, 299), “Tilkiyle Karga” (*Sat.*, II, V, 56), “Kuzgunla Tavuskuşları” (*Ep.*, I, III, 17-19), “Tilkiyle Aslan” (*Epist.*, I, I, 73-75), “İki Güvercin” (I, X, 5), “Atla Geyik” (*Epist.*, X, 34-38), “Çukurdan Korkan Sakınımlı Kurt” (*Epist.*, I, 16, 50), “Geveze Karga” (*Epist.*, I, 17, 50-51), Cicero, “Fare Doğuran Dağ” (*Ad Pis.*, 139), Ovidius, “Kargayla Apollo” (*Fast.*, II, 247-266) bunlara eklenebilir. İuvenalis de değirmelerle yetinmiştir: “Erlik Yumurtalarını Kesen Kuzgun” (XII, 34, 80), “Çalışkan Karınca” (*Sat.*, VI, 36).

A. Persius Flaccus’un Satura’larında fabella izi yoktur. C. Petronius Arbiter’de de Aisopus tarzı *fabula* ile ilgili hiçbir belirtili yoktur.

Buna karşılık mezar taşlarında süsleme olarak apologus’tan kesitler bulunmaktadır: Masal resme dökülmüştür.

Ozan ve Yapıtı

Phaedrus'un adını eski çağda yalnız kendisinden yaklaşık yarım yüzyıl genç Martialis şöyle bir anmakta, V. yüzyıl yazarı Avianus ise Yunanlı ve Romalı masal yazarlarından söz ederken, onun beş kitapta toplanmış Aisopus türü masalları olduğunu söylemektedir. Fabula türüyle ilgili olarak baba ve oğul Seneca¹ ile Quintilianus ondan söz etmemektedir. Çağdaşları onu tanımaz görünmektedir. Bu nedenle ona ilişkin bilgiler ister istemez kendi değinmelerine dayanmaktadır. III. Kitap bu konuda kaynak oluşturmaktadır.

"Sibi praeferat facem", "önünde taşıdığı yanarcanın aydınlattığı" yaşam öyküsü şöyledir:

Phaedrus, İsa'dan önce kesinlikle bilinmeyen bir yılda, Makedonya'nın Pieria kıyı bölgesinde doğmuştur. "Orpheus ile Linus'un yurttaşı" olmakla övünmektedir. Esin perilerinin memleketlisidir. Yunanca 'Phaidros' adı Phaedrus biçiminde Latinceleştirilmiştir. Avianus'un (Phaedrus etiam partem aliquam [fabularum] quinque in libellos resolvit) "Phaedrus da beş kitapçık içinde kimi masallar işledi" demesiyle belirlenmiş, benimsenmiştir. 'Phaeder' de olabilirdi.

Phaedrus ya doğuştan köledir ya da sonradan olmuştur. Çocuklukla gençlik arası bir yaşta bir nedenle, belki savaş tutsağı olarak Roma'ya gelmiştir. Ülkesinde ilkin aldığı varsayılan Yunan eğitiminin üzerine orada Latin yazını ve düşüncesi üzerine iyi bir öğrenim görmüş olmalıdır. Euripides'in *Medeia* adlı tragedyasının ilk dizelerini çevirdiğine (IV, 22), Simonides'le ilgili öyküler anlattığına (IV, 28, 31) göre, Yunan yazını üzerine donanımlıdır; çocukluğunda Ennius'u okumuş olduğuna, onun *Telephus*'undan bir dize aktarmasına (III, Epil. 34), Aeneis'ten söz etmesine (II, Ön-söz) bakılırsa, eğitimi "liberalis"tir yani şiir, güzel konuşma, tarih, yazın, felsefe gibi, özgür insana özgü konulardadır.

Masal kitaplarının (*Phaedri, Augusti liberti, Fabulae Aesopiae*)

1 Seneca, "Fabellas ... et Aesopocos logos, intemptatum Romanis ingenii opus" (Cons. ad Polybium, VIII, 27) demekle, türün Roma yazınındaki örneklerini, özellikle Phaedrus'un varlığını görmezden gelmektedir.

geleneksel adından, Augustus'un azatlısı olduğu, onun evinde yaşadığı sonucu çıkmaktadır. Phaedrus ondan sonraki imparatorlardan Tiberius (14-37), Caligula (37-41), Claudius (41-54), Nero (54-68) dönemlerini de görmüştür. Maliyede küçük bir görevde bir süre çalışmıştır. Burada yolsuzluk ya da usulsüzlük yaptığı kuşkusuz vardır.

Phaedrus belki yoksul düşmüş, kimsesiz kalmıştır. Bilinmeyen bir nedenle, olasılıkla İ.S. 67/68 yıllarında ölmüştür.

Onun zamanına değin Roma yazınında bütün yazın türlerinde büyük büyük adlar taht kurmuştur. Elegeia türü bol bol işlenmiş, artık yazın adamlarının ilgisini çekmez olmuştur. Felsefenin bir kesiti, Epikurosçuluk, geçmişe özlem içeren konular, Roma'yı Roma yapan değerler, kahramanlık, tarım v.b. şiire dökmüştür. Augustus çağında Aisopos masallarının Roma'da bilinmesine, yaşam alanına girmesine, nineden toruna aktarılmasına karşın (Hor., *Sat.*, II, VII, 77-78), yazında yeri yoktu. Phaedrus bu en eski, en bilinen konuyu seçmiş, Roma'da *fabula* türünün uygulayıcısı olmuştur.

Konuyu Aisopos bulmuş, Phaedrus çeki düzen vermiştir (I, Önsöz). Yunanlı Aisopus'un masallarının 47 tanesini Latinceye çevirmiş, ona bakarak kendisi de özgün örnekler ortaya koymuştur. Aisopus'un grecini bir ölçüde kullanmış, kendisi de bunlara başka masallar, yakın geçmişten ve kendi zamanıyla ilgili kimi konular eklemiştir ("Yaşlı ile Eşek", "Kaval Çalgıcısı Princeps"). Halk arasında bilinen, dış ülkelere ilişkin öyküler, Roma yaşamından alınmış (Atriensis / Ev Sorumlusu), kendi gözlemlerine dayanan konuları anlatmıştır.

Phaedrus, gözlemlediği ya da gördüğü haksızlıkları sergileme yoluyla ortadan kaldırmayı amaçlayarak da *fabula* türüne yönelmiş olmalıdır. Tür onun için çağındaki kusurları yerme aracı, saldırıya geçerken kendini güvenceye aldığı sığınaktır. *Fabula* yazarken kendi yaşam deneyimlerinden yararlanmıştır. Yayımlanan ilk iki kitabında Scianus'ça kendisine, sataşma izlenimi veren dokundurmalar olduğu savıyla ("Güneş ile Kurbağalar", "Kral İsteyen Kurbağalar") suçlanmıştır. Kendisi şiirlerinden alınanlara karşı çıksa da, bunun onların kuruntusu olduğunu söylese de, Mar-

tialis'in "improbi iocos Phaedri" (III, 20, 5) (anasının gözü Phaedrus'un şakaları) sözü masalların bu özelliğini doğrular niteliktedir. Onda siyasal değinmeler görmekte kuşkusuz haklıdırlar. Kime yönelik olduğu belli yergiler öylesine keskindir ki, Seianus ona düşman kesilmiştir. Phaedrus niteliği bilinmeyen bir cezaya çarptırılmıştır. Kendisi de III. Kitap'ın önsözünde bundan söz etmektedir. Onun deyişiyle "Yargıcı, savcısı, tanığı Seianus" olan bir yargılamada yasallık aranamaz. 27-31 yılları onun gözden düştüğü yıllardır. İS 31 yılında Seianus'un düşmesine ve İS 37 yılında Tiberius'un ölümüne doğru yeni kitap yayımlamamıştır. Yöneltilen suçlamalardan, düştüğü durumdan kendisini kurtaracak birini beklemektedir. Gene III. Kitap'ın Sonsöz'ünde çok acı çektiği bellidir. Bu kitapçığı adadığı iyiliksever, sözü, söyleşi dinlenir, kendisini işine adanmış önemli kamu görevlisi Eutychus'tan kendisini suçsuz olduğunu kabul etmesini istemektedir.

Üsteleyerek istediği yardım elini ona Caligula uzatmış gibi görünmektedir. Phaedrus yazmayı bırakacağını söylemesine karşın sürdürmüştür. IV. Kitap'ı yayımlandığında artık yalnız yazınla ilgilenmektedir.

Başına gelenlere göre yaşamı "acı ile sevincin karışımı" olarak değerlendirmekle (IV, 18, 10) gerçekçi bir yargıda bulunmuştur.

Phaedrus, I. Kitap'taki konularını 'auctor' (ilk adımı atan, ön ayak olan, başlatan) dediği Aisopus'tan almıştır. Burada ağaçların da konuştuğunu söylemesine karşın, ağaç masalı anlatmaz, aşağı yukarı tümüyle hayvan masalları anlatır, yalnız, araya kahramanları insan olan masallar serpiştirir. II. Kitap'ta ise Aisopos'la bağıni belki yavaş yavaş koparmak için, belli bir yazarın adına gerek olmadığı savıyla ortaya çıkmaktadır: "Önemli olan konudur, yazarın adı değil" (II, Prol., 7). Phaedrus, Aisopos geleneğini sürdürmekle birlikte, körü körüne onun izinde gitmemiş, konulara kendi gönlünce bir şeyler sıkıştırmıştır (id., 8-9). Onunki "kıskançlık değil, yarışmadır". Yenilikler getirmek üzere izin istemekte, insan kahramanlı masallara yer vermektedir. Seianus'un kendinden öğ almış olmakla bilenmiş olmalı ki, tartışmacı, kavgacı bir tutum takınmaktadır; acı duyan bir görünümle ortaya çıkmakta, zamanındaki çarpıklıkları, bozuklukları

çekinmeden sergilemekte, alaya almakta, karşısındakilere, kendisini yerenlere, kendisine öykünenlere ver yansın etmektedir. Özellikle bu yanıyla özgündür. III. Kitap'ta Aisopos'un keçi yolunu genişlettiğini söylemiştir. III., IV. Kitap'larda kendisini ön düzleme çıkarmıştır; yazın adamı olarak değerini, türe katkılarını dizelerinde dile getirmiştir. IV. Kitap'ta Aisopos'un masallarını değil, onun tarzında masallar yazmakla övünmektedir. V. Kitap'ta Aisopos'a borcunu bir parça ödemiş olduğu kanısındadır. Adını anması ününden yararlanmak içindir. Demek Phaedrus, fabula'nın yüceltilmesini kendi başarısı olarak görmektedir.

İlk masalları, özellikle I. Kitap'takiler kısa, öbürlerindeki ise uzundur. Örneğin III. Kitap'ta 60 dizelik bir masal (10) vardır. IV. ve V. Kitap'larda 20-40 dizelik öyküler, masallar bulunmaktadır. V. Kitap yaşlılığına rastlamaktadır (V, 5). I. Kitap'ta yalnız türe uygun masallara karşılık geri kalanlarda gerçek ya da uydurma öyküler, taşlamalar da yer almıştır. Demek ki başlangıçtaki Önsöz I. Kitap için geçerlidir.

Phaedrus kendini Latin olarak görmüş. Yunanlıların karşısına çıkmayı amaçlamıştır (II, Prol.). 'Graeci loquaces' (geveze Yunanlılar) sözünden Yunanlıları sevmediği anlaşılmaktadır. Demek doğuşu bakımından Yunanlı olan Phaedrus, dili, eğitimi bakımından Romalıdır.

Aisopos, rol verdiği hayvanları yakından görmüş, tanımış, dahası sevmiş gibidir. Phaedrus'un masallarında ise hayvan çizimi yoktur, kahramanlar hayvan olmakla birlikte hayvan imgesi değil, insan nitelikleri taşımaktadır, düşünen ve konuşan yaratıklardır İnsanlık, duyguları ve düşünceleriyle hayvanlar topluluğuna aktarılmıştır.

Nisard'a göre "Hayvan adlı, felsefe yapan kişilikler"dir. Phaedrus'un gerçekte de amacı hayvan kisvesi altında insanları sergilemektir.

Örneğin aslan soylu bir yaratık olarak güçlü, buyurgan; tilki kurnaz, işini bilen, alaycı; kurt yırtıcı, sağtöresiz; köpek çamur atan, güvenilmez; fare çevik, açık göz; eşek aşağılanmış, "eşek gibi çalışmak" deyimine uygun olarak yük altında ezilen, eziyet çeken bir yaratıktır.

İnsanlara özgü bütün bu özellikler, gerçek kahramanlarıyla olay olarak anlatılırsa öykü olur. Oysa başka bir canlılar ortamında, eğlendiren görüntüler içinde çeşit çeşit tipler belirmektedir. Örneğin kurbağaların yaygarası, aşağı katmandan insanları çağrıştırmaktadır. Geyik, güzelliği başına dert açan boş ve hoş bir yaratığı, öküz iriliği, keçi aptallığı, sinek kendini bilmezliği, karınca durup dinlenmeden çalışmayı, kartal özdeki gücü, çaylak yırtıcılığı somutlaştırmaktadır.

Phaedrus, ince, duru, temiz bir biçem, şiirsel olmaktan çok açık, anlaşılır, güçlü, kusursuz denebilecek bir dil, yerli yerinde deyimler kullanarak, sağladığı devinim ile anlatıma akıcılık vererek, renk katarak türe değişiklik getirmiş, bütün bunlarla Aisopos'un masallarını ustaca güzelleştirmiştir. Sanat alanında onu geçmiştir. Latinceyi iyi bilen, deneyimli bir yazardır. Bu bakımdan Gümüş Çağ'da yaşasa da, Klasik Çağ yazarı, son turfanda Klasik Çağ yazarı sayılmalıdır. Phaedrus, Yunanlı Aisopos'un yarattığı türü yazınsal bir biçimle donatarak Roma'ya armağan etmiştir. Az-öz yazmaya (brevitas) önem vermiş, bundan kendine övgü payı çıkarmıştır. Altı ayaklı senarius (.-) ölçüsünü titizlikle, özenle kullanmıştır. 2. ve 4. ayakta spondeus (—) kullanmıştır. Aisopos'un masallarını başka bir bağlamda, başka bir nitelikte sunmuştur. Siyasal yergiye zamanı gereği eğilmiş olduğundan kuşku duyulmamalıdır.

Phaedrus, yaşamı boyunca pek tanınmamış ya da görmezden gelinmiştir. Roma yazarlarında yaygın biçimde görülen, kendisinin de duyduğu ün kazanma isteğini gerçekleştirilememiştir. Kendisini ozan saymaya pek yanaşmayan çağdaşlarından yer yer yakınmaktadır; bu yargı onun köle olması denli bu türün önemsenmemesine, küçümsenmesine bağlı olabilir. *Fabula*'larıyla pek ilgilenilmemiştir.

La Fontaine'in canlılığı, renkliliği yanında, Phaedrus hep sönük ve donuk görülmüştür. O, herşeyden önce anlatılardan çıkacak sağtöre dersine, kıssadan hisseye, önem vermiştir. Bunu koşunun başına koyarak önceden uyarıda bulunduğu gibi, sonuna alarak da ne demek istediğini kendi açıklamaktadır. Bu bir yeniliktir. Horatius, *Satirae* ve *Epistulae*'da, anlattıklarına masalla çeşni katmıştır; Phaedrus'un ise konusu masaldır, eki de yorumdur.

Phaedrus, kuşkusuz toplumda başkalarının ya da doğrudan doğruya kendisinin uğradığı haksızlıkları açıkça söylemeye gücü yetmediği için, simgelere başvurmak üzere *fabula*'yı aracı kılmıştır. Kamu ve toplum yaşamındaki birtakım olaylara *fabula*'larla dokundurmalarında bulunmuştur. Bu nedenle içeriğin çağla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Phaedrus, insanlara özgü kusurları başka canlılara yakıştırmıştır. Ancak, böylece bir taşla iki kuş vurmuştur: Roma yazınında *fabula* türünü başlatmıştır. Öte yandan Augustus çağı yazarlarının küçümsediği *fabula*'nın, esnekliği olduğunu göstermiştir. Phaedrus belki artık sıkıntı veren ağır konulara yönelmek istememiştir.

Zaman zaman, yer yer onarım görerek hep diriliğini koruyan, belleklerde kalan, herkese seslenen *fabula*'yı yazınsal bir kaygıyla ele alarak çağında bir ölçüde özgün olmasını bilmiş, Roma yazınına bir tür armağan ederek belirgin bir kimlik çizmiştir.

Phaedrus'un *Fabulae*'inin ortaya çıkış öyküsü de şöyledir: 1562 yılında Orléans yakınlarındaki Saint-Benoît-sur-Loire kitaplığı kimi Fransız protestanlarca yağmalanınca, değerli el yazmaları ya dağılmış ya da yok pahasına satılmıştır. François Pithou, o güne değin bilinmeyen Phaedrus'un masallarını bulup satın almış, armağan ettiği kardeşi Pierre Pithou da basmıştır. Böylece Phaedrus'un yapıtı 1596 yılında ilk kez Troyes'de yayımlanmıştır. Bu *Codex Pithoeanus*'tan ilk kitabın bir kesimini avukat Daniel satın almıştır. 1608 yılında Reims'de din adamı Sirmont, X. yüzyıldan kalma, dört kitaptan oluşan (IV'de 20 masal bulunmaktadır) başka bir elyazması bulmuştur. *Codex Pithoeanus*, Lepeletier markisinin eline geçmiştir. 1727 yılında ise Parma Başpiskoposu Niccolò Perotti'nin bir derlemesinde Phaedrus ile adı bilinmeyen birinin otuz ikişer masalı bulunmuştur. 32 masal içeren *Appendix Perottina*'da yer alan masallar –bunlar 1809 yılında Napoli'de yayımlanmıştır– Phaedrus adı altında çıkmışsa da, onun mudur, yoksa başka bir yazarın mıdır bilinmemektedir. Schwabe, Pithou'ların kullandığı X. yüzyıl elyazmalarını 1830 yılında yayımlayarak yeniden gün yüzüne çıkarmıştır.

Phaedrus'un yapıtının yeniden yayımlanması, ölümünden aşağı yukarı on beş yüzyıl sonradır. 123 *fabula* beş kitapta toplanmıştır. Bunlar son biçimlerini almamıştır.

I. KİTAP

ÖNSÖZ

Aisopos ustanın bulduğu konuları
altı ölçülü dizelerle işledim ben.
Çifte niteliği vardır kitapçığın:
Güldürmesi,
Ve yaşam yolunda akıllıca
Ayağını denk almayı öğretmesi.
Olur olmaz eleştiren çıkarsa,
hiç ağaç konuşur muymuş diye,
hayvan yetmezmiş gibi, bilsin ki
öyküler düzerek şaka bizimki.

1 Kurtla Kuzu

Aynı dere de karşılaşmış bir gün kurtla kuzu,
susuzluktan dilleri damaklarına yapışmış,
kurt yukarıda duruyormuş, kuzu da çok aşağıda.
Bir neden bulmuş hır çıkarmak için o saat
doymak bilmez boğazının dürtüsüyle haydut.
“Ne diye bulandırıyorsun,” demiş “suyumu?”
Korka korka yanıt vermiş yün yığını:
“Yakındığın şeye bak, kurt kardeş, hele,
olacak şey mi dediğin, tanrı aşkına,
senden bana doğru değil mi suyun akışı?”
Şamar gibi inince kurdun yüzüne gerçek,
“Atıp tutmuşsun,” demiş, “benim hakkımda
bundan altı ay önce.” “Doğmamıştım ki
daha,” diye karşılık vermiş öteki,
“Baban atıp tutmuş öyleyse benim hakkımda,”
demiş o, “Hercules adına ant içerim ki.”
Böyle yakalayıp parçalamış işte
ölümü hak etmemiş kuzucuğu.
Olmadık nedenler yaratarak
suçsuzları ezenler vardır ya hani,
o insanlar için yazılmıştır işte bu masal.

2 Başlarına Kral İsteyen Kurbağalar

Atina kendini gösterirken
yasalar önünde çeşitlikle
devleti karıştırmış arsız özgürlük
eski dizginleri gevşetmiş başıboşluk,
kaleyi ele geçirmiş zorba kral Peisistratos
çeşitli zümrelerle işbirliğiyle.
Atinalılar ağlayıp sızlarken
başlarına dert olan kölelik yüzünden
(acımasız olduğundan değil de o kişi
büsbütün yük olur diye alışmamışlara),
yakınmaya da başladıklarında
şu masalı anlatmış Aisopos ardından:
“Bataklıkta dolaşırken kurbağalar özgürce
kral istemişler İuppiter’den bağıra çağıra,
gücünü kullansın da gevşek akıllarını
dizginlesin diye. Gülmüş tanrıların babası
küçük bir kalas vermiş onlara. Bataklığa düşünce
birdenbire, devinime geçmesiyle,
çıkardığı sesle korkutmuş ödlele türü,
serilirken balçıkta uzunca süre batıp da,
bir kurbağa başını çıkarmış durgun sudan sessizce,
herkesi çağırması, kralı gözlemleyince
oraya doğru yüzmüşler yarışırcasına
korkuyu atıp onlar üzerlerinden
tahtanın üstüne sıçrayıp çıkmış yüzüstü yığın:
Kirlenince bunu her türlü aşağılamayla
bir kral istemeye yollamışlar İuppiter’e,
vermiş olduğu işe yaramadı diye.
Bir su yılanı göndermiş o zaman İuppiter;
yakalamaya başlamış yılan
yaman dişiyle hepsini teker teker,
boşuna kaçışmışlar ölümden beceriksizler:
Sesleri çıkmaz olmuş korkudan bu sefer.
Mercurius’a başvurmuşlar gizlice

İuppiter yardıma koşsun diye dertlerine.

Tanrı şöyle demiş o zaman:

‘Dayanın bakalım kötü krala,
iyisine katlanmak istememişsiniz ya.’

“Siz de, yurttaşlar,” demiş, “dayanın buna,
daha kötüsü geçmesin diye başınıza.”

3 Kurumlu Alakargayla Tavuskuşu

Başkasının nitelikleriyle böbürlenmesin,
neyse öyle yaşam sürsün diye kişi,
Aisopos bize şu örneği bıraktı:
Kendini bir şey sanarak şişine şişine
düşen tüylerini toplayıp tavuskuşunun
güzelce süslenip püslenmiş alakarga.
Sonra yüksekte bakarak kendi türüne
katılmış tavuskuşlarının güzel sürüsüne.
Utanmaz kuşun üstünden çekip almışlar tüyleri,
gagalarıyla kaçırtmışlar onu tavuskuşları.
Bulunulan kötü davranış karşısında
yola çıkmış alakarga gerisin geri
kendi türünün yanına dönmek üzere.
Can sıkıcı bir damga yemiş onlarca da.
O zaman demiş ki önce küçümsediklerinden biri:
“Ne aşığılanmayla karşılaştırdın böyle,
ne yıkılırdın böyle, terslenip de,
kendi durumunla yetinseydin,
boyun eğseydin doğanın verdiğine.”

4 Irmağı Ağız Dolu Geçen Köpek

Elindekini yitirmeyi hak eder
başkasının malında gözü olan.
Suda kendi imgesini görmüş köpek,
ağzında et parçasıyla yüzerken,
kapmak istemiş başka bir köpeğin
ağzında taşıdığı başka bir av sanarak,
avucunu yalamış arsızlığından,
bırakıvermiş ağzındaki yiyeceği,
dilini bile sürememiş can attığı şeye.

5 İnek, Keçi, Koyun ve Aslan

Güçlüyle kurulan birlik güvenli olmaz
hiçbir zaman, savımın kanıtıdır bu masal.
İnek, keçi, bir de haksızlığa boyun eğen koyun
ortaklık kurmuş aslanla ormanlı dağlarda.
İri bir geyik yakalayınca bunlar
demiş ki aslan parçalayıp avı:
“İlk pay benim, aslan derler ya bana:
Bana vereceksiniz ikincisini,
güçlülüğümün bedeli diye, üçüncüsü
özüme düşecek, değerimden ötürü,
dert açacak başına dördüncüye el uzatan.”
Alıp götürmüş hepsini tek başına,
sütü bozuk yaratık bu yolla.

6 Kurbağalar Güneşin Önünde

Aisopos bakmış ki düğün dernek var
hırsız komşusunda, dolup taşıyor evi,
başlamış anlatmaya: Evvel zaman içinde
güneşin evlenmek istemesi üzerine,
göklere yükselmiş kurbağa sesleri.
Yakınmalarının nedenini sormuş İuppiter,
bağırıp çağırmalarından allak bullak.
Bataklıkta oturanlardan biri demiş ki:
“Bütün gölleri kurutuyor şimdi bir teki,
öldürür biz zavallıları susuz yerde:
Yandık çoluk çocuğa karışırsa bir de.”

7 *Tilkiyle Tragedya Maskı*

Ağlatı oyuncularının taktığı
Bir mask görmüş tilki bir gün:
“Ne heybetli görünüş bu böyle,” demiş,
“beyni nerde bunun!” Hani kimileri vardır
şan şeref bağışlamıştır da talih kendilerine,
alıp götürmüştür akıllarını başlarından,
işte onlar için söylenmiş bu söz.

8 Kurtla Turnakuşu

İki kez yanılır karşılık beklerse kişi
iyilikte bulunduğu sütü bozuklardan:
İlkin yardım ettiğine değmez, sonra
zarar görmeden çıkamaz işin içinden.
Büyük bir acıya yenik düşmüş kurt,
boğazında kalınca yuttuğu kemik,
kandırma yoluna gitmiş teker teker,
karşılığını vereceğini söyleyerek
kurtulmaya çalışmış derdinden.
Yeminlere turnakuşu kanmış sonunda,
tehlikeli bir işlem uygulamış kurda,
güvenerek uzun boğazına, uzun boynuna.
Ödülünü istemiş anlaşılmaya göre:
“İyilik bilmezin birisin” demiş kurt,
“canını kurtardın da ağızımdan, başına
bir iş gelmeden, bir de ödül istiyorsun ha!”

9 Tavşana Akıl Veren Serçe

Birkaç dizeyle gösterelim aptallıktır diye kendini kollamayıp başkasına öğüt vermek. Kısıtıldığı kartalın pençesinde çığlıklar atan tavşana çıkışıyormuş serçe: “Nerde senin şu herkesin bildiği çevikliğin? Niye oynamaz oldu ayakların böyle?” diye. Kendisini de bir atmaca yakalamaz mı! Böyle konuşup dururken, beklemezken bunu, can vermiş inleye inleye boşu boşuna tavşan, ölümünün avuntusunu bulmuş can çekişirken: “Benimle dalga geçiyordun güven içinde, başıma gelenden ötürü az önce. Kendi yazgına ağlayıp sızlıyorsun şimdi, benimkine benzer bir yakınmayla.”

10 Kurtla Tilki Yargıç Maymunun Karşısında

Pis hileciye adı çıkmaya görsün birinin,
güvenirliliğini yitirir, gerçeğı söylese de.
Bunu gösterir Aisopos'un kısa masalı.
Tilkiyi hırsızlıkla suçluyormuş kurt;
suçlu olmadığını söylüyormuş o da;
maymun oturmuş aralarına yargıç olarak.
Düşüncesini söylemiş derler maymun,
her ikisi bitirince savunmasını:
"Yitirmiş görünmüyorsun sen savladığın şeyi;
el altından almış görünüyorsun sen de
bir güzel yadsıdığın şeyi."

11 Eşekle Aslan Avda

Bilmeyenleri kandırır, bilenleri güldürür
 değerden yoksunken övünmeyi bırakmayan.
 Aslan eğlenmek isterken yanında sıpayla,
 yapraklarla bezemiş onu, uyarmış bir de
 hayvanları korkutsun diye yadırganan sesiyle,
 kaçanları yakalamak için kendisi.
 Bir anırmış ki bizim uzunkulak
 ansızın olanca gücüyle, hayvanları
 allak bullak etmiş yeni bir tansıkla.
 Yere serilmişler aslanın korkunç saldırısıyla,
 bildikleri çıkışlara yönelirken korkudan.
 Eşeği çağırmış aslan, yorgun düşünce
 öldürmekten, sesini kesmesini buyurmuş ona.
 “Nasıl buldun,” demiş, “sesimin gücünü?”
 kendini bilmez öteki. “Olağanüstü,”
 demiş beriki, “öyle ki, tıpkı onlar gibi
 çoktan kaçmıştım ben de korkudan,
 bilmeseydim senin cinsini cibilliyetini.”

12 Geyik Pınar Başında

Övülenlerden yararlıdır çoğu kez
küçümsenenler, anlatayım da bakın:
Pınarın yanında durmuş geyik içip suyunu
imgesi gözüne ilişmiş suyun içinde.
Dallı budaklı boynuzlarına övgü düzerken
beğeniyle, burun kıvrımış incecik bacaklarına,
korkuya kapılıp avcılarının sesiyle birden
kaçmaya başlamış tarlaların içinden,
köpekleri atlatmış koşa koşa çevik hayvan,
ormanın içinde bulmuş kendini o zaman,
boynuzları takılıp kalmış orada,
parçalamaya başlamış köpekler onu
acımasız dişleriyle ısıra ısıra.
O zaman şu sözü söylemiş ölürken:
“Ne mutsuzum ben, şimdi anlıyorum ancak,
ne denli işime yarıyormuş hor gördüklerim,
ne büyük dert açarmış övdüklerim başıma.”

13 Tilkiyle Karga

Ceza görür genellikle, yerinir utanmadan
düzmece sözlerle övülmekten hoşlanan.
Karga yemeğe başlamak üzereymiş ki
pencereden kapıp kaçtığı peynir parçasını
ağacın tepesinde; onu görmüş tilki,
şöyle girmiş sözcü hemen: “Karga kardeş,
ne parlak tüylerin var senin öyle
diyecek yok yüzünün, gövdenin güzelliğine,
hiçbir kuş geçemezdi seni, sesin güzelse bir de.”
Bizim aptal peyniri düşürmüş ağzından,
sesinin güzelliğini göstereyim derken,
doymak bilmez dişleriyle kapmış bunu çabucak
işini bilen tilki. O zaman düşünmüş ancak
aptallığından ona kandığını karga.
Demek ki hiçbir şey tutmaz usun yerini,
insan gücü yaya kalır bilgeliğin yanında.

II. KİTAP

YAZARIN ÖNSÖZÜ

Örneklerden oluşur Aisopos'un yazın türü;
doğru yolu bulmalarını sağlamaktır,
içine düştükleri yanılgıda insanların,
özenli çabalarını bilemektir ereği;
başka bir şey istenmez masalcıklarla.
Ne olursa olsun öyleyse anlatanın şakası,
yeter ki kulağı okşasın, amaç gerçekleşsin,
önemli olan konudur yazarın adı değil.
Ustanın yolundan gideceğim ben titizlikle,
bir şey eklemek istersem hoşla gidecek,
söyleyeceklerime çeşni katmak üzere,
iyiye yormandır, okuyucum, senden istediğim,
minnet borcunu öderse kısa oluşuyla,
söze boğulmasın diye verilecek öğüt,
dinle, neden karşı çıkacaksın açgözlülere,
ölçülü kişilere de neden sunmalısın
istekte bulunmadıklarına bakmadan.

1 Boğa, Aslan ve Yağmacı

Yere serdiği genç boğanın üstüne çıkmış
duruyormuş aslan. Yağmacı çıkagelmış
pay istemek üzere. “Verürdüm,” demiş aslan,
istemeden almaya alışık olmasaydın.”

Arsız savmış böylece başından.

Doğru dürüst bir gezginin yolu düşmüş,
işe bakın siz, yine buraya,
geriye çekilmiş yırtıcı hayvanın karşısında:
Aslan ona demiş ki tatlı bir dille:

“Al alacağını göğsünü gere gere;
hak ettin bunu ölçünü bilmekle.”

Parçaladıktan sonra bedeni,
yürüyüp gitmiş ormanlara doğru,
yaklaşma olanağı vermek için adama.
Övgüye değer, eşsiz bir örnek her yönüyle.
Gerçekten de varsılın gözü doymaz,
arlı ise yoksulluktan kurtulmaz.

2 Bir Yaşlı Bir de Genç Kadınca Sevilen Genç Adam

Kadınlarca yolunur erkekler şöyle ya da böyle,
sevseler de sevmeseler de, örnek dersiniz, işte.
Orta yaşlı bir adamı avucuna almış,
şıklığıyla yaşını gizleyen bilmiş bir kadın;
güzel bir genç kız da gönlünü kapmış onun.
Onunla akran görünmek isterken ikisi de,
başlamış adamın saçlarını koparmaya
bir biri bir öbürü. Kadınların elinde
saçları özene bezene taranıp süsleniyor
sanırken, kel olup çıkmış adam; çünkü
kız akları, kadın karaları koparmış dibinden.

3 Sütü Bozukların Başarısı Üzerine Aisopos'un Sözleri

Azgın bir köpeğin dişlerini geçirmesiyle
adamin biri delik deşik olunca,
akan kanına batırıp ekmek atmış
kötülük eden hayvanın önüne,
yaraya iyi gelir diye duymuş da eskiden.
Şöyle demiş Aisopos o zaman:
“Başka köpeklerin karşısında yapma sakın bunu,
diri diri yerler sonra bizi, bilirler de
suçun böyle bir ödülü olduğunu.”
Yenileri türer başarı kazandı mı kötüler.

4 Kartal, Yaban Kedisi ve Domuz

Kartal yuva yapmış meşenin tepesine,
 yaban kedisi yavrulmuş bir kovuk bulup ortasında,
 dibinde yavru doğurmuş korunun yerlisi domuz.
 Yaban kedisi bozmuş bu rastlantısal içli dışlılığı
 O zaman düzenle, korkunç bir kötülükle.
 Tırmanmış ilkin kuşun yuvasına:
 “Yıkım geliyor sana, belki de zavallı bana.
 Hain domuz var ya hani,
 her Allahın günü toprağı kazar gördüğün,
 devirmek istiyor meşeyi, düzlükte
 yavrularımızı kısıvrak yakalamak için.”
 Gözünü korkutmuş iyice, yüreğini
 ağzına getirmiş, sonra sürüne sürüne
 inini boylamış tüylü domuzun:
 “Büyük tehlikede yavruların,” demiş,
 “körpe sürünü arkana takarak
 yiyecek aramaya gitmeni
 bekliyor kartal dört gözle senin,
 sütdomuzcuklarını kapmak için.”
 Korkuya boğduktan sonra bu yeri de,
 oyduğuna saklanmış güven içinde
 düzenci dışı. Çıkıp dolaşmış geceleyin
 ayaklarının ucuna basa basa.
 Bir güzel doyurunca kendi karınını
 yavrularını, gözetlemiş dışarıyı,
 korkmuş gibi yaparak gün boyu.
 Dalların üstünde tüneyip kalmış kartal,
 ağaç devrilir diye, korkusundan.
 Dışarıya çıkamaz olmuş domuz
 av olup gitmekten, korkuyla.
 Fazla sözc ne gerek? Eriyip gitmiş
 açlıktan ikisi de yavrularıyla birlikte,
 bol yiyecek olmuşlar yaban kedisiyle yavrularına.
 Etmediği kötülük kalmaz çoğu kez
 özü sözüne uymayan insanın,
 her duyduğuna inanılırsa aptal aptal
 sonu budur, işte kanıtı bu masal.

5 Caesar'la Ev Sorumlusu

Bir adam yaşarmış Roma'da, cins biri,
 ayağı yanmış kelp gibi oradan oraya
 koşuşturan gereksiz işler müdürü,
 bir şey için soluk soluğa kalan,
 hiçbir iş çıkarmayan, hiç boş durmadan,
 kendisine yük, başkalarına külfet.
 Doğru yola getirmek istiyorum seni,
 gerçek bir öykücükle, elimden gelirse
 elbette, kulak vermeye değer, dinleyin hele:
 Misenum'daki yazlık evine uğramış
 Napoli'ye giderken Caesar Tiberius,
 dağın tepesinde Lucullus'un
 özene bezene yaptırdığı;
 Sicilya Denizi'ni görür uzaktan,
 Etruria Denizi'ne bakar yukarıdan,
 iç açan bahçede dolaşırken efendi,
 Pelusium keteninden kuşakla bağlı
 omuzlarından saçaklar sarkan,
 eteği belinde bir ev sorumlusu
 süzgeçli, tahta bir kovayla sulamaya
 başlamış cayır cayır yanan toprağı,
 görevine bağlılığını göstere göstere.
 Başka bir ağaçlı gezi yoluna koşmuş önden
 bildiği dolambaçlarla, tozu yatıştırarak.
 Adamı tanımış Caesar, anlamış işi.
 "Hey," deyince efendi, fırlamış o atmaca gibi
 kesin bir armağan sevinciyle doğal olarak,
 o zaman takılmış o denli büyük başkan;
 "Çok şey yapmadın ki, boşa gitti emeğin;
 çok daha yüksektir benim indimde
 azat etme tokatının bedeli."

6 *Kartalla Kuzgun*

Yeterince korunmalı değildir hiçkimse
güçlüler karşısında: Kötü bir öğütçü
oldu mu hele, kendi yıkımına koşar,
kaba güçle kötü nitelik birleştğinde.
Kaplumbağa havada bulmuş kendini
kartalın pençesinde. Bağadan evine
saklamış gövdesini, gizlendiği yerde
başına bir şey gelmesine olanak yokken,
kuzgun gelmiş havayı yara yara
şöyle demiş kartala, sokularak yanına:
“Pençende kapıp götürdüğün avına
diyecek yok doğrusu, ne var ki
ne yapacağını göstermezsem sana,
ağır yükün altında yorulacaksın boşuna.”
Kendisine pay sözü alıp kandırmış onu,
yükseklerdeki yıldızlardan kayaya
katı kabuğu çarpması için, parçalanınca
besinin yenmesi kolay olur diye.
Sözlerine kapılıp öneriye uymuş kartal,
bol yiyecek ayırmış akıl hocasına bir de.
İşte böyle, yitip gitmiş acıklı bir ölümle,
ikisinin karşısında aciz,
doğa vergisi güvenceli yaratık.

7 İki Katır

Sırtlarında yüklerle yola düzülmüş iki katır,
sepet taşıyormuş biri, içinde çil çil paralar,
öbürü tıka basa arpa dolu torbalar,
önden gidiyormuş varsılı, üstündekilerle
başı yukarıda, çalımlı çalımlı,
çın çın öttürerek boynundaki çingırağı;
arkasından yürüyormuş yoldaşı,
ölçülü adımlarla, dingin dingin.
Pusularından fırlamış ansızın uğrular,
vur kır arasında demirle katırı
yaralamışlar, paraları yağmalamışlar,
bakmamışlar bile değersiz arpadan yana.
Soygundan sonra ah vah ederken katır
başına gelenlerden ötürü,
“İyi ki küçümsenmişim,” demiş öbürü,
“çünkü hiçbir yitiğim olmadı,
yaralanıp canım da yanmadı.”
İnsanlar için güvencedir yoksulluk,
bu öyküden anlaşıldığına göre,
büyük varsıllık iş açar insanın başına.

8 Geyikle Sığırlar

Avcıların eline düşüp de geyik
ölümle yüz yüze gelmemek için
korunun kuytuluklarından çıkmış dışarı,
en yakın çiftlik evine varmış
gözleri korkudan bir şey görmeden,
uygun bulduğu bir ahıra saklanmış.
“Kastın mı var kendine, mutsuz yaratık,”
demiş sığırın biri gizlenen geyiğe,
“eceline susamış olmalısın,
canını teslim ediyorsun ha,
insanlara sen çatılarının altında?”
“Siz esirgeyin hiç olmazsa,”
diye yanıt vermiş geyik yalvar yakar,
“çıkıp gideceğim, fırsatını bulur bulmaz,
gün aşacak, akşam olacak nasıl olsa.”
Bir kucak yaprak getirmiş sığırtmaç,
bir şeycik görmemiş, biri girmiş, öbürü çıkmış
çiftlikte çalışan ne kadar adam varsa,
hiçbiri sezmemiş onu; kâhya da geçmiş oradan,
o da duyumsamamış herhangi bir şey.
Başlamış teşekkür etmeye yabanıl hayvan
yüzü gülerek dingin sığırlara o zaman,
konukseverlik gösterdikleri için
güç koşullar içindeyken kendisine.
Yanıt vermiş içlerinden biri:
“Sağ esen görmek isteriz elbette seni,
ne var ki, büyük tehlikeye girecek
yüz gözlü gelirse buraya yaşamın senin.
Derken efendi yemeğini yiyip gelmiş
kendisi, az önce bozuk gördüğü için
sığırları, yaklaşmış ahıra:
“Neden azalmış yapraklar, saman kalmamış!
Bu örümcek ağlarını temizlemek
pek mi büyük iş?” Her şeyi araştırırken tek tek,

görüvermiş geyiğin uzun boynuzlarını,
çağırmiş ev halkını, buyurmuş onlara,
“öldürün şunu,” diye, alıp götürmüş avı.
İşte bu masalın demek istediğı:
En iyi kendi görür efendi kendi işini.

9 Yazar

Aisopos'un yeteneği için yontusunu
dikmiş Attika'lilar, bir köle koymuşlar
sonsuza değin kalacak dipliğine,
böylece bilsin ki herkes, açıktır onur yolu,
değerle kazanılır n, soya sopa bakılmaz.
İlk olarak Aisopos kurulmuştu ya tahta,
birinciliği kaptırmamak için başkasına.
Yalnız bırakmak istemedim onu,
Çünkü bu kalmıştı geriye kala kala.
Demek ki kıskanmadım, yarışa çıktım onunla.
Latium daha çoğuna kavuşacak
topraklarında, abamı desteklerse,
Yunanistan'ın karşısına çıkarmak üzere.
Gözden düşürülmeye çalışmak istenirse
emeğim kıskançlıkla, ne olursa olsun
elimden alamayacaklar övgü duyusunu.

10 Kuzgunla Toprak Kap

Ne denli değerlidir akıl, işte kanıtı;
bilgelik hep üstün gelir güç gösterisine.

11 Ayakkabıcılıktan Hekimliğe

Yoksul mu yoksul düşmüş kötü bir kunduracı,
 kimin nesi olduğu bilinmeyen bir yerde
 ün kazanmış, çenesiyle kandırarak halkı,
 panzehir sata sata uyduruk bir adla.
 Yatağa düşmüş kentin kralı ağır hasta,
 bir kupa istemiş, onu denemek için;
 zehir katmış gibi yapmış onun panzehirine,
 su koymasına karşın içine gerçekte,
 içmesini buyurmuş ödül karşılığında:
 Ölüm korkusuyla doğruca söylemiş o zaman,
 Hekimlikle uzak, yakın ilgisi yok diye
 kunduracı, avamın salaklığından ötürü
 bu soylu mesleği yürüttüğünü.
 Şunları söylemiş kral topladığı halka:
 “Deliliğinize diyecek yok doğrusu,
 onun eline bırakmışsınız sağlığını
 duraksamadan, ayağını teslim etmemiş
 oysa kimse ona giyeceği ayakkabısı için!”
 Hani utanmazlara kazanç sağlar ya
 kimileri aptallıklarıyla,
 gerçekte onlara yönelik bu sözüm.

12 Yaşlı Çobana Eşegin Sözleri

Efendinin adı dışında hiçbir şey değişmez,
yoksullar için, erk el değiştirdi mi çoğu kez.

Bu gerçeği gösterir işte bu masal.

Sıpasını otlatıyormuş yaşlı bir adam

çayırdı ürkek ürkek. Korkuya kapılıp

düşmanların bağırışlarıyla birdenbire,

yakalanmalarına olanak vermemek için

kaçmalarını salık veriyormuş eşeğe.

“Kuzum, yoksa çifte semer mi vuracak yengin

sanki bana?” demiş eşek serinkanlılıkla.

“Yo,” diye yanıtlamış yaşlı. “Peki,” demiş eşek,

“taşındığım kendi semerlerim olduktan kelli,

ne önemi var kimin işini gördüğümün?”

13 Koyun, Geyik ve Kurt

Sütü bozukları kefil olmaya çağırdı mı
düzenbaz, borcunu ödemek için değil,
oyuna getirmek içindir insanları.

Koyundan bir ölçek buğday istiyormuş geyik,
kurt da kefilmiş; korku girmiş içine koyunun,
bir bit yeniği vardır bu işte diye.

“Kapıp kaçmaktır kurdun derdi gücü,” demiş,
“sen de tabanları yağlayıp yitersen ortadan,
nerede bulurum sizi günü geldiğinde?”

14 Koyun, Köpek ve Kurt

Ettiğini çeker yalancı kötü niyetliler.
Saklaması için sözde verdiği ekmeği
koyundan ister, uğraşırken karaçalıcı köpek,
tanık gösterdiği kurt doğrulamış savını,
bir yerine on ekmeğe çıkararak borcu.
Yalancı tanıklıkla cezaya çarptırılınca,
borçlu olmadığını da ödemiş koyun.
Birkaç gün geçmiş aradan, tuzakta yatarken
görmüş kurdu koyun, “Eden bulur,” demiş,
“göktekiler ettiğini ödetir düzenciye.”

15 Doğuran Kadın

Kimse seve seve dönmez zarar gördüğü yere.
Gününü doldurup da doğum gelip çattığında,
ağlamaklı çığlıklar atıyormuş bir kadın
uzandığı toprak üzerinde.
Yatağına yatmasını önermiş kocası
daha kolay kurtulması için yükünden.
'Aman ha,' demiş karısı, 'başladığı yerde
kötüye varabilir, kanımca, işin sonu.'

16 Doğuran Köpekle Bir Dişi Köpek

Yaltaklanmayla tuzağa düşürür kötü kişi,
bundan sakınmamız şu dizelerin uyarısı:
Günü gelen bir dişi köpek bir başkasından
istekte bulunmuş, onun barınağında
yavrulamak için, sağlamış bunu kolayca;
daha sonra yalvarıp yakarmış ona
yerini geri istemesi üzerine,
kısa bir zaman tanısın diye kendisine,
arkasına takıp götürebilmek üzere
güçleninceye değin eniklerini.
Bu süre de bitince, tutturmaya başlamış
yuvasını geri almak için bizimki.
“Çıkar giderim buradan,” demiş öteki,
“başa çıkabilirsen benimle, eniklerimle.”

17 A Köpekler

İşe yaramamakla kalmaz yersiz tasarı,
bir de yok olmaya sürükler insanları.
İrmağın dibinde bir deri parçası
görmüş köpekler, içmeye başlamışlar suyu,
daha kolay yiyebilmek için bulduklarını;
ne var ki çatlayıp öbür dünyayı boylamışlar,
istediklerine kavuşamadan daha.

18 Yaşlı Aslan, Domuz, Boğa ve Eşek

Eski saygınlığını yitirdi mi biri,
alçakların bile eğlencesi olur
düşkünlüğün son kertesine geldiğinde.
Son soluğunu vermek üzereyken
yaşlılıktan sıfırı tüketmiş,
güçsüz kalmış aslan uzandığı yerde,
yabandomuzu gelmiş yanına
yıldırım çarpmışa benzeyen dişleriyle
öcünü almış bir vuruşta eski bir haksızlığın.
Boğa delmiş zorlu boynuzlarıyla
ardından düşmanın bedenini.
Bakmış ki eşek, bir şey olmuyor saldırana,
yabanıl hayvan alıyor yara bere,
bir çiftte de o atmış aslanın alnına.
Demiş ki aslan son soluğunda:
“Beni aşağıladıklarında dayanamazken
güçlülere; iki kez ölüyorum sanki,
kuşku yok, katlanmak zorundayım diye,
senin gibi doğanın yüz karası bir yaratığa.”

19 Gelincikle Adam

İnsanın eline düşünce gelincik
yüz yüze geldiği ölümden kurtulmak isteyerek,
“Kıyma bana, ne olursun,” demiş, “evini
can sıkıcı sıçanlardan temizlerim senin.”
Yanıt vermiş öbürü: “Benim için yapsaydın,
hora geçerdi bana, bağışlardım seni,
yalvarmana bakarak: Sıçanların kemirip de
bıraktıklarından yararlanmak, yiyip yutmak
senin sıkıntın şimdi bunları.
Olmadık bir iyilik altında bırakma beni.”
Böyle söyleyip ölüme yollamış sütü bozuğu.
Kendileri için söylenmiş bilmeliler bunu,
kendi çıkarları için iş görenler;
boş bir iyilikten söz ederek
gözü kapalılara bol keseden atanlar.

20 *Efendisine Bağlı Köpek*

Aptallarca gözü kapalı sevilir eliaçık,
dencyimlilere ise boş yere tuzak kurar.
Köpeğe ekmek atınca gece hırsız,
denemek için atılan yiyeceklerle
acaba atlatılabilir mi diye,
“Bak,” demiş köpek, “niyetin ağzımı kapamak mı,
efendimin malı için havlamayayım diye,
çok aldanıyorsun, çünkü uyanık kalmamı
gerektirir şu beklenmedik iyiliğin
benim yanılgımdan yarar sağlamayasın diye.”

21 Çatlayan Kurbağayla Öküz

Yitip gider güçlüye öykünen güçsüz.
Kurbağa bir gün öküze bakmış bakmış çayırda,
buruşuk derisini şişirmiş kıskançlığa
kapılıp o gösterişli boybos karşısında;
öküzden iri olmuş mu acaba diye
sormuş yavrularına. “Hayır,” demiş onlar.
Daha da germiş derisini ıkına sıkına.
“Kim daha büyük,” diye sormuş yine böyle.
“Öküz,” demiş onlar: Sonunda, gücenip daha da
şişmek isterken çatlayıp serilmiş yere.

22 Köpeklerle Timsahlar

Boşuna uğraşır, pis pis alay konusu olur
sakınlı insanlara öğüt verenler.

Timsahlara yakalanmamak için
arkalarından atlı kovalarcasına,

su içerlirmiş Nil ırmağından köpekler.

Yine böyle su içmeye başlayınca köpek
arkasından atlı kovalarcasına,

“Canının istediği kadar iç rahat rahat,
korkma,” demiş timsah, “Hercules hakkı için.”

“İçerdim,” demiş öbürü, “bilmeseydim
ctime düşkün olduğunu senin.”

23 *Tilkiyle Leylek*

Hiç kimseye zarar vermemek gerek; öyle de
kısasa kısas olmalı cezada kural;
biri incitti mi, bunu salık veriyor masal.
İlkin tilki yemeğe çağırmış leyleği,
çukur bir çanakta su gibi bir bulamaç
koymuş ortaya, aç olmasına karşın leylek
tadına bile bakamamış yemeğin.
Dar boyunlu, geniş karınlı bir şişe dolusu,
ekmek katkılı sulu bir yemek çıkarmış
leylek sıra kendisine gelince, tilkiye,
karnını bir güzel doyurmuş bizimki
gagasını daldıra daldıra şişeye,
açlıktan kıvranıp dururken konuğu beride.
“Tevekkülle katlanmalı,” demiş göçmen kuş,
“kendi kazdığı kuyuya düşen,”
öbürü boş yere şişenin boğazını yalarken.

24 Köpek, Hazine ve Akbaba

Açgözlülere uygun olabilir bu konu,
varlıklı denilmeye çalışanlara bir de.
Hangi çöplükte doğduğuna bakmadan,
köpek hazine bulmuş toprağı kazarak;
insan kemikleri çıkarırken;
ölülerin ruhlarını kirletmişti ya,
varsıllık tutkusu girmiş içine,
kutsal ruha karşı işlediğı suçun
cezasını çekmek için.
Açlıktan bitip tükenmiş bu nedenle
yemeğı, içmeyi unutup altını beklerken.
Dediklerine göre şöyle konuşmuş
onun üstünde süzülerek akbaba:
“Bir güzel hak etmişsin ölmeyi,
üç yol ağzında doğmuş, pislikte yetişmişken,
kral varsıllığına kapılan köpeksen.”

25 *Tilkiyle Kartal*

Ne olursa olsun yüksektekilerin
korkması gerekir aşağıdakilerden.
Çünkü akıllı uslu kişilere açıktır
öç yolu. Tilkinin yavrularını kapıp kaçmış
kartal bir gün, götürmüş yuvasına koymuş,
yavrularına yiyecek olsun diye.
Arkasına takılıp onun ana tilki,
kendisi gibi bir zavallıya böyle bir acı
yaşatmaması için başlamış yalvarmaya.
Aldırmamış o, yerinde güvenli ya nasıl olsa.
Sunaktan yanan bir odun almış tilki,
çepeçevre tutuşturmuş bütün ağacı,
kanından, canından gelenlerin acısını
katmak üzere düşmanın yitiğine.
Kendi yavrularını ölüm tehlikesinden
kurtarmak için, sağ esen teslim etmiş kartal
eniklerini tilkiye yalvar yakar.

26 Yabandomuzuyla Eğlenen Eşek

Çoğu kez hafife alırken aptallar şakayı,
ağır bir aşağılamayla canına okurlar
başkalarının, iş açarlar kendi başlarına.
Bir yabandomuzu çıkınca karşısına
“Merhaba, kardeş,” demiş sıpa. Umursamamış
öbürü, karşılık vermemiş gösterilen inceliğe,
sormuş üstelik böyle bir yapmacığın nedenini.
Yanıt vermiş eşek salıverip kamışını:
“Sana benzemediğimi söylüyorsan,
en azından bu, burnuna benzer senin.”
Soylu bir saldırıda bulunmak isterken,
yabandomuzu bastırmış öfkesini:
“Öç almak kolay benim için, ne var ki
alçak kanı bulaşsın istemem üstüme.”

27 Boğaların Dövüşünden Kaygılanan Kurbağalar

Altakiler ezilir, güçlüler bozuştı mu.
Boğaların dövüşmesine bakarak
bataklıktan bir kurbağa, “Yandık,” demiş,
“öyle büyük bir yıkım bekliyor ki bizi!”
Sürünün başkanlığı için birbirleriyle
dövüşürken onlar, sığırlar ise
onlardan uzakta yaşam sürerlerken,
neden böyle söylediğini sorunca kendisine
bir türdeşi, şöyle yanıt vermiş bizimki:
“Yerleri-yurtları ayrı, cinsleri başka olsa
ne çıkar, çayırın krallığından kovuldu mu,
gizli yerlerine gelecek bataklığın,
biri katı ayaklarıyla çiğneyip ezecek
bizi, kabak bizim başımıza patlayacak
onların kudurganlığı sonucunda.”

28 aylakla Güvercinler

Yardım beklerken canından olur, yaşamını
korusun diye, kötü kişinin eline bırakan.

Güvercinler hızlı kanat ırpışlarıyla
oğun kaçtığı için aylaktan, canlarını
kurtardıkları için, yöntem değiştirmiş,
aldatmacaya başvurmuş avcı hayvan,
şöyle bir düzenle kandırmış savunmasız soyu:
“Neden tedirgin yaşamayı yeğliyorsunuz,
beni kral seçecek yerde başınıza,
bir de anlaşma yaptık mı aramızda,
her türlü haksızlıktan korurum sizi,
uzak olursunuz tehlikeden?”

Güvercinler kendilerini bırakmışlar
gönül rahatlığıyla aylağın eline.

O ise krallığı ele geçirince,
başlamış hepsini teker teker yemeye,
acımasız pençeleriyle erkini yürütmeye.
Kala kala bir güvercin kalmış geriye,
“Canımızı bu haydutun eline bırakmakla,
kendimiz ettik, kendimiz bulduk,” demiş o da.

Sonsöz

Kulağına ulaştıysa benim çalışmam,
 içinde duyduysan sanatın gerekleriyle
 biçimlendirilmiş düş ürünü masalları,
 ağzımdan yakınma makınma çıkmayacak
 kavuştuğum mutluluk içinde bundan böyle.
 Ancak, uğursuz bir günde doğanların
 eline geçerse yazınsal çalışma,
 bir yerini eleştirebiliyorlarsa
 kendilerinden iyi olanların yalnızca,
 yüreğimi pek tutarak katlanacağım
 sürgüne, başa gelen çekilir diyerek,
 ta ki Talih utansın ettiği kötülükten.
 Masal türü nasıl doğmuş anlatayım kısaca:
 Bağımlı köle takımı masalcıklara dökmüş
 kendi duygularını, söylemek isteyip de
 söylemeyi göze alamadıklarını,
 suçlamaktan kaçınmış işi şakaya vurarak.
 Ben genişlettim Aisopos'un keçi yolunu.
 Sayıca geri bıraktım onu masal yazmada
 başıma iş açacak bir şeyler seçerek.
 Seianus değil de başka bir suçlayıcı,
 başka bir tanık, dahası başka bir yargıç olsaydı,
 açıkça söyledim başıma bu denli büyük
 kötülük gelmesini hak ettim diye.
 Böyle destek aramazdım acımı azaltmak için.
 Biri yanılgıya düşerse kuşku duyarak,
 üzerine alınırsa herkese ortak olanı,
 iç yüzünü ortaya çıkaracak aptalca.
 Temize çıkmak isterim onun gözünde yine de
 çünkü bir insanları damgalamak değil ki
 benim niyetim, doğrudan doğruya yaşamı,
 insanların davranışlarını göstermek.
 “Verdiği söze bak, üstesinden gelinmez,”
 diyecek belki biri çıkıp benim için.

Phrygia'lı Aisopos , İskit Anacharsis
bir ün sağlayabilirdiyse sonsuzcasına
yeteneğiyle kendi soyundan gelenlere,
ne diye sırt çevireyim yurdum için onura
uyku uyuyuşukluğu içinde? Ben ki
daha yakınım okur yazar Yunanistan'a,
yazarlarını Tanrı sayar ya Trakya soyu,
Linus'un babasıdır Apollo hani,
Esin Perisi de annesidir Orpheus'un,
taşları yerinden oynatmış derler onun için,
evcilleştirmiş yabanıl hayvanları,
usul usul, tatlı tatlı yavaşlatmış
Hebrus ırmağının coşkun akışını.
Öyleyse uzak dur, Kıskançlık, buradan,
boşu boşuna ağlayıp sızlama, şimdi
bana kutlu mutlu ün verileceği gün.
Okumaya yönelttim seni, isterim ki,
yargını söyleyesin, olduğu gibi,
bilinen içtenliğini göstererek.

III. KİTAP

ÖNSÖZ

Phaedrus'tan Eutychus'a

Phaedrus'un kitapçıklarını okumak istiyorsan,
Eutychus, işi gücü bırakman gerekir,
aklını vererek şiirin gücünü sezmen için.
“İyi de,” diyorsun, “yeteneğin ne ki senin,
uğraşımdan bir saat ayırayım!”
Elini sürmen için neden yok öyleyse,
dolu kulaklara göre değildir çünkü.
Diyeceksin ki belki: “Bayram, seyran olur,
yazına yönelirim kafam dinç olarak.”
Özel işlerine bakmak, dostlarına
zaman ayırmak, karınla ilgilenmek,
kafanı toplamak, bedence dinlenmek yerine
ıvır zıvır koşuklar okumayı mı
yeğleyeceksin, kuzum, her zamanki işlerini
daha canla başla yerine getirmen için?
Değiştirmen gerekir yaşam biçimini,
yaşam türünü, Esin Perileri'nin
eşiğinden içeri girmeyi düşünsen.
Pierus Dağı'nın doruğunda doğurdu beni
annem, orada gürleyen İuppiter'e,
kutsanmış doğurgan Mnemosyne'nin
uyumlu Sanatlar topluluğunu hani

dokuz batında gün ışığına çıkardığı,
ta yüreğimin içinden söküp attımsa da
bir şeyler edinme çabasını,
bu yaşama ayak uydursam da,
Övgü tanrıçası istemeden,
yine de iyice yokladıktan sonra
içine alıyor beni topluluk.
Başına bir şey mi geliyor sanıyorsun
servetine servet katmak isteyen kişinin,
gece gündüz uykusuz kalarak,
tatlı kazancı yazınsal çalışmaya yeğ tutarak?
Ne var ki, Dardania Kralı'nın yanına
götürüldüğü zaman, Sinon'un dediği gibi,
Aisopos'un bıraktığı yazı türünde
üçüncü kitabı yazacağım artık,
kamu görevine, değerine adayarak senin,
sevinirim okursan; yoksa en azından
gelecek kuşaklar tat alacak kuşkusuz ondan.

1 Yaşlı Kadınla Testi

Yerde yatan boş bir testi görmüş yaşlı kadın,
Falernum şarabı tortulu, iyi cinsten,
burcu burcu koku yayıyormuş çevresine.
Kokuyu bir güzel çektikten sonra içine
doya doya, “Oh, mis gibi kokuyor!” demiş.
“Nasıl iyi şarapmışsın kimbilir eskiden,
dibinde kalan bile böyle olduğuna göre?”
Beni tanıyan bilir ne demek istediğimi.

2 Parsla Çobanlar

Karşılığını görür kişi hor gördüklerinden.
 Çukurun dibini boylamış bastığı yeri bilmeden,
 pars bir gün, çifti çubuğu olanlar görmüş,
 sopalarla vurmuş kimi, kimi taşa tutmuş onu;
 yürecğine dokunmuş kimilerinse, soluğu
 kesilmesin diye, ekmek atmışlar önüne,
 ölüp gidecek nasıl olsa, yaralayan
 olmasa da. Karanlık bastırınca
 evlerine dönmüşler kaygısızca,
 ölüsünü bulacaklarmış gibi ertesi gün.
 Gücü yerine geldiğinde, işe bakın siz,
 çevik bir sıçrayışla kurtulmuş çukurdan,
 doğru inine seğırtmiş koşar adım.
 Birkaç gün geçince aradan, fırlar yel gibi
 boğazlar sürüyü, çobanların bile
 kıyar canına, kırıp döker her şeyi,
 kendinden geçerek saldırır kudurmuşçasına.
 Kendileri için korkarak o zaman
 yabanıl hayvanı kollamış olanlar,
 ses çıkarmazlar yitiklerine, canlarını
 kurtarmaktır tek dilekleri. Ne var ki,
 “Anımsıyorum,” demiş o, “kim taşıladı beni,
 kim ekmek verdi bana; siz korkmayı bırakın;
 benim canımı yakanlar var ya, geri dönüşüm
 işte onlara dış bilemediğim için.”

3 Aisopos'la Köylü

Biliciden de bilgilidir deneyimli biri
denir de halk arasında, bilinmez nedeni,
ilk şimdi bildireceğim masalcıyımla bunu.
Sürüleri olan birinin koyunlarının
insan başlıymış doğurduğu kuzular,
doğaya aykırı durumdan korkuya kapılıp
bilicilere danışmaya gitmiş koşa koşa
üzüntü içinde. 'Efendinin canı söz konusu.
bir kurbanla savuşturmak gerek tehlikeyi,'
yanıtını vermiş biri. Karısı kendisini
aldatıyor kesinlikle diye söylemiş,
çocukları piçtir demeye getirmiş biri de.
Daha büyük bir kurbanla ödenebilirmiş
bu günahın bedeli. Fazla söze ne hacet?
Karşı karşıya gelirlerken çeşit çeşit düşüncelerle,
daha büyük bir kaygıyla arttırmışlar
adamin kaygısını. Orada duran Aisopos ,
sezgisi güçlü, doğanın hiçbir zaman
kendisine boş laf ettirmediği yaşlı
'Olağanüstü olayı uzaklaştırmak mı
istiyorsun, köylü, eş bul çobanlarına,' demiş.

4 Kasapla Maymun

Kasap işliğinde asılı bir maymun görmüş biri başka yiyecekler ve öteberi arasında.

“Tadı nasıl?” diye sormuş. “Başına göre tadı,” yanıtını vermiş kasap o zaman şaka yollu.

Gerçek olmaktan çok gülünç bulurum bu sözü, çünkü çok kötü güzellerle karşılaştım sık sık, birçok iyiler iyisi tanıdım çirkin yüzlü.

5 Aisopos'la Utanmaz

Başarı yıkıma götürür birçoklarını.
Aisopos'a taş atmışmış utanmazın biri.
“Ne iyi ettin,” deyip bir metelik uzatmış ona,
“bu kadar var yanımda. Hercules adına,” diye
sürdürmüş sözünü bizimki, “ancak, sana
göstereceğim nereden alabileceğini.
Bak, işte geliyor varsıl, güçlü biri.
Taş at, kavuşacaksın hak ettiğin ödüle.”
Ona kanıp yerine getirmiş dediğini öbürü.
Ne var ki, boşa çıkmış umudu
utanmazca gösterdiği gözükaralıkla,
çünkü yakalanıp oracıkta
çarmıha gerilmekle bulmuş cezasını.

6 Sinekle Katır

Araba okunun üstüne oturmuş sinek,
“Ne ağırkanlısın,” diye çatmış katıra,
“daha hızlı yürüyemez misin, iğnemle
boynunu bir sokarsam, görürsün gününü.”
“Sözlerin beni ırgalamaz,” diye yanıt vermiş,
“sürücüden korkarım ben, ön oturağa
kurularak koşumu bir çekip bir gevşeten
esnek kırbacı sallayarak elinde hani,
köpük saçan ağzımı dizginleyen adamdan.
Boş boş kafa tutmayı bırak bu yüzden,
çünkü bilirim nerede durulması,
nerede koşulması gerektiğini ben.”
Bu masala göre, eğlenilmeyi hak eder
kuru sıkı gözdağı vermeye kalkışan kişi.

7 Kurtla Köpek

Ne tatlıdır özgürlük, kısa yoldan anlatayım.
 Karnı tıka basa doymuş köpekle karşılaşmış
 bir deri bir kemik kalmış kurt bir gün,
 durmuşlar, esenledikten sonra birbirlerini,
 “Neye borçlusun bu parlak görünüşünü,” demiş kurt,
 “ne yiyorsun da böyle semirdin? Ben açlıktan
 ölüyorum, çok daha güçlü olmama karşın.”
 Köpek doğruca: “Benim gibi, sen de bulursun
 bu fırsatı, efendine saygıda kusur etmezsen,”
 demiş. “Nasıl yani?” diye sormuş kurt.
 “Kapının önünde bekçilik edeceksin,
 evi hırsızdan koruyacaksın geceleyin,”
 yanıtını alınca: “Ben hazırım doğrusu,
 anamdan emdiğim süt burnumdan geliyor,
 ormanlarda, yağmurun, karın altında.
 Nasıl da işime gelir bilsen,” demiş,
 “yan gelip yaşamak bir çatıya sığınıp,
 ekmek elden su gölden karnımı doyurmak!”
 “Gel öyleyse benimle,” demiş köpek.
 Kurdun gözü ilişmiş yürürlerken,
 köpeğin boynundaki zincir izine.
 “Dostum,” demiş, “ne oldu burana?”
 “Bir şey değil,” diye yanıt vermiş köpek.
 “Söyle, söyle haydi,” diye üstelemiş kurt.
 “Yaman bir görünüşüm var ya, bağlarlar beni
 gündüzün, gün ışığında dinleneyim de,
 uyanık kalayım diye gece çöktüğünde;
 çözerler beni ortalık karardı mı,
 dolaşıyorum şimdi, gördüğün gibi.
 Ekmek getirirler kendiliklerinden,
 efendi kemik verir sofrasından,
 kırıntılar atar aile bireyleri,
 sevmediği yemek artığını her biri.
 Çalışmadan karnım doyar böylece.” demiş.

“Canın bir yere gitmek isterse, izin var mı
peki?” sorusunu “Hiç olur mu!”

diye yanıtlaması üzerine onun:

“Tepe tepe kullan övdüğün şeyleri, köpek,
istemem eksik olsun saltanat sürmek,
özgürlüğü yitirmek pahasına,” demiş.

8 Bacıyla Kardeş

Kulağına küpe olsun şu söz senin:

“Yoklayıp durmayı unutma kendini.”

Birinin bir kızı varmış çirkin mi çirkin,
bir de güzel yüzüyle göze çarpan bir oğlu.

Çocukluk bu ya, oyun oynarken bir gün,
annelerinin koltuğunda duran aynada
kendilerini görüp incelemiş bunlar.

Oğlan başlamış övünmeye güzelliğiyle,

bacısı kızmış, kaldıramamış da

şişinen kardeşinin şakalarını

hepsini aşağılanma diye görerek,

olmaz mı canım! Babasının yanına koşmuş

bu yüzden, o da bu kez onu kırmak üzere,

duyduğu hınçla suçlamış saçmalayan kardeşini,

erkek olmasına bakmadan, burnunu

kadınların işine soktuğu için.

Her ikisine sarılıp öpücükler vermiş

baba, sevecenlik göstererek ayrımsız.

“İsterim ki,” demiş, “her gün aynaya bakın,

sen oğlum, bozmayasın diye güzelliğini

densizliklere, kötü işlere kalkışarak,

sen de kızım, şu yüzünü güzelleştirmen için

yerinde davranışlarda bulunarak.”

9 Sokrates'ten Arkadaşlarına

Dost sözcüğü herkesin ağzında,
bağlılığı ise ara ki bulasın.
Küçük bir ev yaptıınca Sokrates
(ölümünden korkmam, ününe erişsem,
kin duyarlarsa duysunlar bana,
yeter ki aklanayım kül olunca.),
“Böyle küçücük bir ev mi yapar,
kuzum, senin gibi bir adam?” demiş
halktan bilmem kim, olur ya hani.
“Gerçek dostlarla doldurabilsem
içini keşke,” olmuş onun yanıtı.

10 Ozandan İnanmakla İnanmamak Üzerine

İnanmak tehlikelidir, inanmamak da öyle.
İkisi için de birer örnek vereyim kısaca:
Hippolytus ölmüş, inanıldığı için
analığına; yakılıp yıkılmış İlium,
Kassandra'ya inanılmadığı için.
Bu nedenle yanlış bir düşünceyle
aptal aptal cezalandırılmadan önce,
gerçeği araştırılmalıdır uzun uzun.
Ancak, eski masal değer yitirmesin diye,
aklımda kaldığına anlatayım olayı sana.
Karısını sevip sayan bir koca, oğluna
tertemiz togasını giydirmeye hazırlanırken,
azatlısı kenara çekmiş onu gizliden
ardıl bırakmasını umarak kendisini.
Oğlu için bir sürü, iffetli karısı için
daha da çok yalan uydurduktan sonra,
eklemiş bir de sevene özellikle
acı çektirir diye duyumsadığı şeyi;
âşığının gelip gittiğini yanına.
çirkin bir ilişkiyle kirlettiğini
evin güzel adını. Ateş basmış adamı
karısının sözde işlediği suçtan ötürü,
gider gibi yapmış kırevine, kentte kalmış
gizlice; sonra da kapıdan içeri girmiş
geceleyin birdenbire, yönelmiş doğruca
yatak odasının ortasına, orada
onun buyruğunca, ergenlik çağında
daha titizlikle gözlemek üzere
oğlunu yanına almış uyuyormuş anne.
Bir ışık ararken, koşuşurken ev halkı,
çığına dönmüş öfkeden, kendini tutamadan
yatağa doğru yürümüş, bir kafa gelmiş
eline karanlıkta, kesik saçlı olduğunu
anlayınca, saplamış kılıcı göğsüne,

hiçbir şey umurunda değildir,
 duyduğu acının öcünü aldığı için.
 Bir fener getirilip de yatakta oğlunu
 bir de daldığı ilk uykusunda
 hiçbir şey duyumsamamış olan
 erdemli karısını görür görmez,
 kıyımının cezasını vermiş o saat
 kendine, kınından çıkardığı kılıçla
 serilip kalmış kolay inanırlığı yüzünden.
 Suçlayıcılar yargıya vermiş kadını,
 Roma'ya götürmüşler zorla, Yüzler'in önüne.
 Kötü bir kuşku duyulmuş suçsuz kadından,
 mala mülke konduğu için. Canla başla
 savunmuş avukatlar suçsuz kadını
 arkasında durarak davasını. O zaman
 içtikleri anda bağlı kalmalarına
 yardım etmesini istemiş tanrı Augustus'tan,
 çünkü akılları karışmış kendilerinin
 kıyım aldatmacasında. Dağıttıktan sonra
 atılan çamurun karanlıklarını,
 güvenilir kaynağını bulmuş gerçeğin:
 'Acı olaya neden olan azatlı çeksin
 cezasını,' demiş, "çünkü düşünüyorum ki,
 suç yüklemek yerine acımak gerekir
 bir anda oğulsuz ve kocasız kalan kadına.
 Suç duyurusu üzerine aile reisi
 araştırmış olsaydı, düşüne taşına
 bulup çıkarmış olsaydı yalanın aslını
 yasa boğan bir kıyım işlenerek
 temelinden yıkılmayacaktı ev."
 Hiçbir şeye kulak tıkama, hemen
 inanayım da demec buna karşılık,
 hiç ummadıkların günah işlediğine,
 günah işleyenlere de dolap düzen
 saldırıya geçildiğine göre, bir de
 saf insanlar için uyarı bu öykü,

başkasının aklına uymasınlar diye
bir şeyi değerlendirirken; çıkar kavgasıdır
çünkü ölümlüleri birbirinden ayıran,
ya yakınlık gösterir ya da kinini;
kendin tanıdığın zaman bilirsin insanı.
Bunun için bunları genişleterek anlattım,
Çünkü batıyor kimilerine kısacık yazışım.

11 *İçoğlanın Sütübozuk'a Yanıtı*

Bir içoğlanı çekişiyormuş biriyle,
üstelik ağzına geleni söyleyen
utanmazca sövüp saya saya
onun bedenindeki eksiği, kusuru
yüzüne karşı ayıplayan bir sütü bozukla.
“İşte,” demiş, “canımı çokça sıkın tek şey,
yarım yamalak erkek olmam benim.
İyi de, a aptalım, ne diye bana yıkıyorsun
yazgının yanlışını? İnsanın hak ederek
başına gelendir çirkin olan ancak.”

12 Genç Horozla İnci

Genç horoz inci bulmuş, yiyecek aramak için
ot, saman, gübre yığını içinde eşinirken:
“Kendine göre bir yere düşmemişsin,”
 demiş, “bunca değerine karşın.
Ederine düşkün biri görmüş olsaydı seni,
pırıl pırıl parlardın şimdi, eskisi gibi,
yiyecek çok daha işime gelirdi benim,
ne sana ne bana herhangi bir hayır gelmesi
beklenemez ki bundan,” demiş. Anlattığımsa
beni anlamayan kimseler var ya, onlara.

13 Balarılarıyla Yabanarıları Yargıç Eşekarısının Önünde

Balarılar balla doldurmuş kovanları
meşenin tepesinde, kendi yapımları diye
ortaya çıkmış beceriksiz yabanarıları.
Yargıya götürülmüş kavga konusu,
yargıç eşekarısının önüne.
O pek iyi bildiği için iki türü,
şu öneriyi getirmiş taraflara:
“Gövdeniz uygun değil denemez, renginiz özdeş,
işe gelince, durum hepten kuşkulu doğrusu:
Alın kovanları, doldurun içini,
peteğin biçimine, balın tadına göre,
kimin yaptığı belli olsun diye ürünü.”
Yabanarıları karşı çıkmış,
balarılar ise sevinmişler koşula.
Kararını şöyle koymuş ortaya o zaman
eşekarısı: “Belli oldu kim yapmış,
kim yapamıyor,” demiş, “bunun için
balarılarına veriyorum ürünlerini.”
Anlatmadan geçecektim bu masalı,
yabanarıları sözlerinden dönmeselerdi.

14 Oyun Oynayan Aisopos

Aisopos'u çoluk çocuk arasında
ceviz oynar görünce Attika'lı biri,
durmuş, deli diye gülmüş karşısındakine.
Durumu duyumsar duyumsamaz
bir yay koymuş yolun ortasına,
alay konusu olmak yerine
alaycılığı kendine yakıştıran yaşlı.
“Hey bilge kişi,” demiş, “bil bakalım, ne yaptım?”
Halk doluşmuş oraya. Uzun uzun
kafa yormuş o, anlamamış
neden soruldu diye bu soru kendisine.
Pes etmiş sonunda. Bilge kazanmış o zaman:
“Çabuk kırarsın yayı, hep gerilmiş tuttun mu,”
demiş, gevşek bırakırsan buna karşılık,
gün gelir yararlı olur, istediğinde.”
İşte böyle oyuna, eğlenceye de
kafa yormalı ki insan ara sıra,
daha iyi düşünmek için kendine gelsin.

15 Köpekle Kuzu

Yavru keçiler arasında meleyip duran kuzuya
 “Yolunu şaşırmışsın, aptal, anan burada değil,”
 demiş köpek; sürüden ayrı koyunları göstermiş
 uzaktaki. “Canı isteyip gebe kalan, sonra da
 belirli ay karnında taşıyan, doğurur doğurmaz
 yavrusunu bırakıp giden dişi değil ki,”
 demiş bizimki, “bana memc veren, beni besleyen,
 yavrularımdan çalarak sütsüz komayan dişi,
 benim aradığım.” “Gene de seni doğurandır en iyisi,”
 demiş öbürü. “Öyle değil işte.
 Ak mı kara mı olacağını bildi mi o?
 Dahası var: Diyelim ki, dişi istemişti,
 elinden ne gelirdi, erkek olduğuma göre?
 Büyük iyilikte bulundu elbette doğumumla,
 kasap yolu gözlüyorum her saat!
 Neden bırakıldığım yerde bana
 acıyıp da kendiliğinden tatlı tatlı
 iyilik eden bu dişiden daha iyi olsun
 beni doğurmakla görevini bitiren ana?
 Kan bağıyla değil, ilgiyle olur ana-babalık.”
 Yasaya sırt çevirir, iyilikle bağlanır insanlar.
 Bu dizelerle işte bunu göstermek istemiş yazar.

16 Ağustosböceğiyle Baykuş

Kurumluluğunun bedelini öder kişi
toplumun gereklerine uymazsa genelde.
Baykuşa sövüp sayıyormuş ağustosböceği
kötü kötü, yiyecek aramaya çıkıyor diye
her zamanki gibi hava karardığında,
gündüz uykusunu alıp ağaç kovuğunda.
Sesini kesmesini isteyince baykuş,
çok daha güçlü bağırmaya başlamış o bu kez.
Yalvarması karşısında baykuşun yeniden
ağustosböceği büsbütün yükseltmiş sesini.
Bakmış ki baykuş, olacak gibi değil,
aldıran yok sözlerine, bu nedenle
bir aldatmacayla yaklaşmış gevezeye:
“Apollo’nun kitarasından çıkan ezgilerce
ötüşlerinden uyuyamıyorum ya senin,
Tanrı içkisi içmek geçiyor içimden,
Apollo’nun bana yeni armağan ettiği;
gel de birlikte içelim tenezzül edersen.”
Susuzluktan içi yanıyormuş böceğin;
göbek ata ata uçup gelmiş çağrıya,
sesinin övüldüğünü duyar duymaz.
Kovuğun ağzını tıkayıp kapatmış baykuş,
ardına düşüp yakalamış, ölüme yollamış
şaşkın şaşkın sıçrayıp duran yaratığı.
İşte böyle, ölmüş de yerine getirmiş
ağustosböceği, sağken karşı çıktığını.

17 Ağaçlar Tanrılarının Koruması Altında

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde,
 korumaları altına almak istedikleri
 birer ağaç seçmiş tanrılar kendilerine.
 İuppiter meşeyi beğenmiş, Venus mersini,
 Apollo defneyi, Cybeba çamı, Hercules
 uzun kavağı. Minerva şaşkınlık içinde
 sormuş niye yemişsizleri seçtiler diye.
 Nedenini söylemiş İuppiter: “Onur sunuyor
 görünmeyelim diye yemişlerine karşılık.”
 “İyi de, Hercules adına, istediğini
 söyleyecek herkes, ürününden ötürü
 zeytin ağacı daha çok hora geçer bana.”
 Şöyle demiş o zaman tanrılarının babası,
 yaratıcımız: “Kızım, bilge diyecek sana
 herkes hakkıyla: Yararlı olmayacaksa
 yaptığımız, aptallıktan övünmek.”
 İşe yaramayacak hiçbir şey yapmamak:
 Bu küçük masalın uyarısı budur işte.

18 Tavuskuşunun İuno'ya Yakınması

Tavuskuşu, İuno'ya gelmiş küskün küskün,
kendisine vermemiş diye sesini bülbülün,
bütün kuşlar bayılıyormuş ona, kendisi
gülünç oluyormuş, ağzını açtı mı.

O zaman onu avutmak için tanrıça:

“Güzellikte üstünsün, cüssenle üstünsün ya:

Bak, zümrüt gibi parlıyor boynun,
renk renk benekler belirir teleklerinde
bir açtın mı kuyruğunu sereserpe,” demiş.

“Ne yapayım ben dilsiz bir görünüşü,
ötmede geri kaldıktan kelli?” demiş kuş.

“Payınıza düşen verilmiş size, yazan
böyle yazmış, sana güzellik, kartala güç,
bülbüle şakıma, kargaya bilicilik,
kuzguna uğursuzluk belirtileri;
tanrının verdiğiyle yetinir hepsi de.
Uğraşma sana verilmeyen şey için,
boşa çıkıp umudun yakınmaya dönüşmesin.”

19 Aisopos'un Geveze'ye Yanıtı

Aisopos tek başına kölelik ederken,
yemeği erkence hazırlamak üzere
buyruk almış efendisinden. Bu nedenle
birkaç ev dolaşmış ateş araya araya,
feneri yakacağı bir yer bulmuş sonunda.
Dolaşa dolaşa yol uzadığından,
kestirmeden gitmiş; dönüş yolunu tutmuş
nitekim dosdoğru Forum'un içinden.
Kalabalık arasında bir geveze kesmiş yolunu:
"Aisopos , fenerle ne işin var güpegündüz?"
diye sormuş. "Adam arıyorum," deyip yürümüş
bizimki adımlarını sıklaştırarak eve.
Düşünüp taşındıysa o askıntı herif,
anlamıştır kuşkusuz kendisinin,
işi olan birinc yersiz takıldığı için,
yaşlıya adam gibi görünmediğini.

20 *Prometheus*

Cinsel organların oluşturulmasına göre,
biçim almış kadının dili. Bundan ötürü
ilişkiyi getirmiş açık saçık bir nesne.

21 Prometheus

Sevicilerle yumuşak erkekleri
ne diye yarattığını sormuş biri.
Açıklaması şöyle olmuş yaşlının:
“Bir anda yazgının karşısında
kıran ve kırılan halkı çamurdan
yoğurup yaratan gene o Prometheus,
biçim verdikten sonra ayrı ayrı
ar haya duygusuyla örtüp saklanan,
doğa vergisi organlara bütün gün tek tek,
az sonra uygun bedenlere takabilmek için,
Liber’ce yemeğe çağırılmış birdenbire;
Tanrı içkisi yürümüş damarlarına bol bol,
geç dönmüş eve, sendeleye sendeleye.
Kafası yerinde değil, esriklikten şaşkın,
erkeğe takmış dişilik organlarını,
kadınlara da dayamış erkek organlarını.
İşte şimdi böyle doyuma ulaşılır
çarpık zevkli doğa dışı ilişkiyle.”

22 Dişi Keçilerin Sakalı

Dişi keçilerin istedikleri sakalı
elde etmeleri üzerine İuppiter'den,
gücenmiş tekeler, canları sıkılarak
bayanlar eşit kılınmış diye
saygınlık bakımından kendilerine.
“Bırakın, yararlansınlar boş onurdan,
alsınlar varsınlar,” demiş, “size
doğanın armağan ettiği süsü,
güç bakımından size denk olmadıktan kelli.”
Görünüşte benzerliklerine katlanmalısın
değer konusunda benzer olmayanların,
işte budur bu öykünün uyarısı.

23 *İnsanların Talihi*

Biri yakınmaya başlayınca talihinden
Aisopos bir öykü düzmüş avutmak için:
“Bata çıka yol alıyormuş bir gemi
azgın yellerin önünde, gözyaşı dökerken
yolcular çektikleri ölüm korkusuyla.
Güven içinde yol almaya başlamış derken
havanın değişip yellerin uygun esmesi üzerine,
bulutsuz bir gökyüzüne kavuşunca gün birden,
kabına sığmaz olmuş gemiciler sevinçten,
tehlikeler geçire geçire kazandığı
bilgelikle şöyle demiş o zaman bilge dümencibaşı:
‘Kendini tutman gerekir sevinirken,
ölçüyü kaçırmamalısın yerinirken,
acı-sevinç karışımıdır yaşam dediğin.’

24 Köpekler İuppiter'e Elçiler Yollamış

Elçiler göndermiş köpekler günün birinde
İuppiter'e, kendileri için
daha iyi bir yaşam dilemek üzere,
kepekli mepekli ekmek atıldığı için
önlerine, dayanılmaz açlıklarını
pis gübrelikte gidermeye çalıştıklarından,
insanların aşağılamalarından kurtarsın diye.
Yola çıkmış elçiler ağır aksak. Yiyecek
ararken pisliğe burunlarını sokarak
yanıt vermemişler çağırıldıklarında.
Sonunda Mercurius güçlkle bulmuş onları
bozuk düzen çekmiş götürmüş huzura.
Ne var ki büyük İuppiter'in yüzünü görünce,
korkudan sışmışlar sarayın her yanına.
Geç de olsa itilip kakılıp değneklerle
çıkartılırlar dışarıya; büyük İuppiter
salıverilmelerini yasaklar onların.
Şaşmışlar elçilerin geri dönmeyişlerine,
çirkin bir iş yüklediklerini düşünerek
bir süre sonra başkalarını yollamak isterler
arkalarından. Dedikodu çalınmış
kulaklarına önceki elçiler için.
Bir daha aynı şey gelmesin diye başlarına,
güzel koku tıkarlar köpeklerin kışlarına,
bu kez bol bol. Salıverilmeye çalışmalarını
ve hemen dönmelerini buyururlar.
Gelirler. Huzura alınmayı başarırlar
durup dinlenmeden isteye isteye. O zaman
kurulur tahtına tanrıların en büyük babası,
yıldırımını sallar; titremeye başlar
her şey. Allak bullak olmuş köpekler
ansızın çıkan çatırdama karşısında,
sışiverirler, birbirine karışır
güzel kokuyla dışkı kokusu. "Öcü alınsın!"

diye bağıır bütün tanrılar aşağılanmanın.
Ceza verilmeden önce şöyle konuşmuş İuppiter:
Elçileri salıvermemek yakışmaz bir krala;
güç değildir işlenen suça ceza vermek.
Ne var ki, ödül alınacak yargı kararı yerine:
“Yasaklamıyorum salıverilmelerini;
buna karşılık açlıktan kıvransınlar,
kı larını tutmazlık edemesinler diye.
Korkudan böylesine altına kaçıran
bunları gönderen onlar ise
kurtulamayacak hiçbir zaman
insanlarca aşağılanmaktan.
Sonrakiler de böyle gözetler
bugün elçileri, kı ını koklar
geldiğini gördüğünde yeni birini.

25 *Kendine Acıyan Adamı Soka Yılan*

Acı çeker kötülere yardım eden sonunda.
Ayazda kaskatı kesilmiş bir yılanı
yerden alıp koynunda ısıtmış biri
acıma duygusuyla, kendi zararına.
Çünkü adamı canından etmiş
kendine gelir gelmez yılan. Ne diye
kıydığını sorunca başka bir yılan ona:
“Herkes  ğrensın ki, iyilik yaramaz
sütü bozuklara,” diye yanıt vermiş.

26 Tilkiyle Ejderha

Tilki yuva kazarken kendine toprağı ata ata,
 bir sürü derince geçit aç aça yeraltında,
 gide gide gizli hazineleri bekleyen
 ejderhanın inine varmış sonunda.
 Demiş ki onu görünce birden karşısında:
 “Bilgisizliğımi bağışla ilkin, ne olursun,
 sonra da yanıt ver anlayışla,
 güzelce gözlemliyorsan yaşamımı,
 altınla uzak yakın ilgim yoktur benim.
 Nasıl bir yarar sağılarsın bu çabanla,
 karanlıklar içinde, uykusuz kala kala,
 yaşam geçirecek denli büyük mü bu bedel?”
 “Yok canım, hiçbir şey,” demiş ejderha,
 “yüce İuppiter’ce verilmiş bu görev bana.”
 “Bir şey almaz mısın kendine bu durumda,
 bir şey armağan etmez misin birine?”
 “Yazan böyle yazmış,” diye yanıt vermiş ejderha.
 “Kızma emi, yüzüne karşı söylersem,
 tanrılarda kırgınlık uyandırmış
 senin gibi bir yaratığın doğumu.”
 Gideceğın senden öncekilerin gideceğı yer.
 Niye eziyet ediyorsun zavallı canına
 körü körüne? Sana söylüyorum, açgözlü,
 kalıtçısının yüzünü güldüren kişi,
 tanrıları günlükten yoksun bırakan,
 kendi kendini de yemeden, içmeden,
 kitaranın uyumlu sesini üzgün üzgün dinleyen,
 kavalların hoş tınısından içi sıkılan,
 kalıtına kalıt katmak üzere
 çeyrekleri biriktire biriktire
 yalan yere ant içmeleriyle
 gökyüzünün keyfini kaçıran,
 kendi üzerinden herhangi bir kazanç
 sağılamasın diye Libertina,
 ölüm töreninde her harcamayı kırpan bana.

27 *Phaedrus'tan Kendisini Kıskananlara*

Gizlesin varsın, güzelce anlarım gene de
ne gibi bir yargıda bulunmayı düşünür
Kıskançlık. Aisopos'un olduğunu söyleyecek
anılmaya değer gördüğü ne varsa.
Pek hoşuna gitmeyen bir şeyse,
benim uydurmam olduğunu öne sürecek
canının istediği gibi bir kanıtlar.
Çürütmek istiyorum onun savını
vereceğim yanıtla şu anda.
Aisopos'un buluşuna el atıp ben
son noktayı koydum, ister saçma sapan
ister övgüye değer olsun bu yapıt.
Ancak, sürdüreyim giriştiğim işi
önümüze konmuş düzenlemeye göre.

28 *Simonides*

Varsıllığı kendindedir bilgili kişinin her zaman.
 Benzersiz şiirler ozanı Simonides
 dolaşmaya çıkmış, yoksulluk çekmemek için,
 Asya'nın ünlü kentlerinde bir baştan öbür başa,
 karşılık görmüş yenginlere düzduğu övgüden.
 Yurduna dönmek istemiş deniz yoluyla,
 yükünü tuttuktan sonra bu türden kazançlarla;
 dediklerine göre Cia Adası'nda doğmuş ya,
 dağılıp gitmiş bindiği eski püskü gemi
 korkunç bir fırtınaya tutulup denizin ortasında.
 Para keseli kuşaklarını toplamış kimi,
 kimi yaşam desteği değerli nesnelerini.
 "Simonides" demiş biri, üstüne vazifeymiş gibi,
 "hiçbir şey götürmüyor musun sen servetinden?"
 "Herşeyim yanımda," diye yanıt vermiş o.
 Birkaç kişi yüzer kurtulur o zaman,
 çokçası yükün altında kalıp yitmiş bile.
 Korsanlar çıkagelir, alıp götürürler,
 her biri ne bulduysa, bakmazlar bile
 giysisiz miysisiz olanlardan yana.
 Clazomenae diye eski bir kent varmış yakınlarda,
 işe bakın siz, kazazedeler çıkmışlar oraya.
 Yazına düşkün biri yaşarmış orada,
 dizelerini okurmuş eskiden Simonides'in,
 uzak ellerde büyük bir beğeniyle,
 evine konuk etmiş can-ü gönülden
 konuşmasından tanıyıp onu doğrudan:
 Bir güzel giydirmiş kuşatmış,
 para vermiş, köleler vermiş ona.
 Boyunlarına levha asmış ötekiler
 geçirdikleri kazaya ilişkin,
 yiyecek bir şeyler dilenmek üzere;
 onlara şöyle demiş Simonides,
 yolda karşı karşıya geldiklerinde:

“Herşeyim yanımda, demedim mi ben,
kapıp götürdükleriniz yitip gitti,
eliniz boş çıktınız bu işten.”

29 *Doğuran Dağ*

Dağ doğuruyormuş bağıra çağıra,
Neler neler bekleniyormuş yeryüzünde.
Dağ fare doğurmuş doğura doğura.
Senin için yazıldı bu masal işte,
söze gelince mangalda kül bırakmazsın,
işe gelince kocaman bir sıfırsın.

30 *Karınca ile Sinek*

Bir çekiyormuş, bir çekiyormuş ki,
 karıncayla sinek, kim daha değerli diye,
 sormayın gitsin. Sinek almış ilk sözü:
 “Bir kendine bak bir de bana düzülen övgülere.
 İlk ben bakarım iç organların tadına,
 tanrılara kurban kesildiğinde,
 oyalanırım sunaklar arasında,
 dolaşırım bütün tapınakları;
 kralın tepesine konarım, gördüğüm zaman,
 öpücükler alırım saygın hatunların
 tertemiz minik ağızlarından.
 En iyi şeyler benim olur hiç çalışmadan.
 Böylesi düşer mi senin payına, köylü yaratık?”
 “Gerçekten onur vericidir tanrı sofraları,
 istenmeyen için değil de, çağırılan için.
 Sunaklardan eksik olmuyormuşsun ha?
 Doğru, kapıdan kovulsan bacadan gidersin.
 Kralları anımsatıyorsun ha,
 saygın bayanların öpücüklerini?
 Bir de övünüyorsun üstelik,
 utanç duyarak saklaman gerekirken.
 Hiç çalışmazsın ha? Bir şeyciğin olmaz
 o zaman, gereksinme duyduğunda.
 Duvarın çevresindeki gübrenin içinde, kış için
 benim canla başla topladığım tanelerle
 beslenirken görüyorum seni;
 tepemi attırırsın da benim yazın,
 neden sus pus kesilirsin kışın,
 soğuktan büzülüp ölecek gibi olduğunda?
 Yiyecek dolu evime sığınırım ben sağ esen.
 Yeterince bastırdım kuşkusuz büyüklenmeyi.”
 Böyle küçük bir masal tanıtır işte
 insanların iyi, kötü yanlarını,
 uydurma övgülerle kendini donatır kimi,
 kimi sağlam bir onur diye sunar erdemi.

31 *Tanrılarca Korunan Simonides*

Yukarıda söyledim, ne denli değerlidir yazabilme
insanlar arasında; gelecek kuşaklara
bir anısını bırakacağım şimdi de
tanrılarca ona verilmiş onurun.

Simonides var ya hani, adını andığım,
bir köşeye çekilmiş övgü yazmak üzere
yumruk dövüşünde kazanan biri için,
belli bir ücret karşılığında.

Coşkuya elvermediği için küçücük bir konu,
geçerli özgürlüğü kullanmış ozan,
Leda'nın çifte yıldızlarını katmış araya
benzer bir şan örneğine başvurarak;
yazıyı beğenmiş beğenmesine de yengin,
yalnızca üçte birini ödemiş ücretin.

Geri kalanı istemesi üzerine ozana
“Hani övgünün üçte ikisini alanlar var ya,
işte onlar ödeyecek gerisini,” demiş,
“ancak, evimde yemeğe bekliyorum seni,
kızgın ayrılmaman için benden,
yakınlarımı çağırmak istiyordum bugün,
onların arasında yer vermek istiyorum sana.”

Oyuna gelmiş, uğradığı haksızlık yüzünden
üzgün olmasına bakmadan, kötü ayrılıp
sevgiyi, saygıyı yitirmemek için
söz vermiş yemeğe katılacağına,
gitmiş saati gelince, uzanmış yatağa.
Kupaların ısıltısı canlılık veriyormuş
şölene, diyecek yokmuş gösterişe,
neşe çınliyormuş evin her yanında.

İki genç belirmiş birdenbire
üstü başı toz toprak içinde,
ter boşanarak bedenlerinden,
“Simonides'i çağır bize, gecikmeden gelsin,
kendisi için önemli,” buyurmuşlar kölecige;
Simonides'i alıp getirir adam allak bullak.

Yemek odasından dışarı bir adım
atar atmaz Simonides, kemerin çökmesiyle
birden altında kalıp ezilmiş öbürleri;
genç menü de yokmuş kapının yanında.
Herkes anlamış tanrıların oraya gelerek
ücretini can sağılığıyla ödediklerini ozana,
olup bitenler ağızdan ağıza yayılınca.

Sonsöz

Eutychus'a

Yazacaklarım kalır geriye benden, ne var ki,
kendimi alıkoyuyorum bile bile,
ilkin kafanı daha çok şişirmeyeyim diye,
çeşit çeşit bir sürü işte oradan oraya
çekiştilirip duran senin gibi birinin,
sonra, dibe inmiş gereçten alacağı
bir şey bulabilsin diye, olur ya
benzer bir girişimde bulunmak isterse biri;
konu bolluğuna diyecek yok ya, yine de
işçiye iş değil, işe işçi bulunmuyor.
Ödül isterim senden, söz verdiğin üzere,
az-öz yazıyorum diye; sözünün eri ol,
Ölüme adım adım yaklaşır her gün yaşam,
bana ulaşması ne denli uzarsa
o denli azalacak armağanın değeri.
Daha uzun süre elimin altında olacak,
iş, gücü bırakıp bunu kotarırsan,
daha uzun uzun yararlı olacak bana,
ne denli çabuk elime geçerse.
Yardımanın yerinde olur, kocalığımın
geri kalanında; gün gelecek iyiliğinle
uğraşıp didinmelerin boşuna olacak
el uzatmak için yaşlılıktan düşkün bana,
can borcunu isteyecek yaklaşan ölüm,
iyilik işe yarar olmaktan çıktı mı artık.
Düşünüyorum ki, dilekte bulunmak aptallık
senden, eğilim olduğu için kendiliğinden
acıma duygusuna. Bağışlanmasını sağladı
çoğu kez sanık, doğruca söylediği için;
ne denli daha çok hak verilmeli suçsuza?
Sana düşer bu; başkasınındı daha önce;
dönüp dolaşıp sıra başkalarına gelecek.

Karar ver, neye için verirse din, bağılılık,
kutlamamı sağla bir de yargını.

Çizdiğim sınırın ötesine geçer yüreğim;
ne var ki, güçlkle bastırılıyor hınç.

Gerçek dürüstlüğün bilincinde olan yaşamım
cziliyor kötülerin kendini bilmezliğiyle.

Kim olduğunu soruyorsun bunların,
ortaya çıkacaklar zamanla.

“Suç olur halk sınıfından biri homurdandı mı,”
diye eski bir söz okudum çocukluğumda ben,
anımsarım bunu, aklım başımda oldukça.

IV. KİTAP

ÖNSÖZ

Ozandan Particulo'ya

Yapıtıma nokta koymaya karar verince,
başkalarına yeterli gereç kalsın diye,
kararımı haksız buldum, yüreğim suskun.
Çünkü adını duyurmak için
tutkulu biri de çıkarsa böyle,
nasıl bulacak neyi bir yana bıraktığımı
ya da onunla üne kavuşmak ister mi ki,
herkes içinde beslediği düşünceye,
kendi yapısının özelliklerine göre?
Yazayım dedim düşünüp taşınıp,
ilkesizlik yüzünden değil ha.
Kendini kaptırdığına göre masallara,
Particulo, baştan sona okuyacaksın demek
dördüncü kitapçığı, boş zaman bulduğunda.
(Aisopos'un değil, Aisopos'ça diyorum onlara,
çünkü o birkaç tanesini sergilerken,
daha çoğunu göz önüne koyuyorum ben,
eski bir türü kullandım yeni durumlar için.)
Yermek isterse bunu kötü niyetliler,
yersinler varsınlar, yeter ki öykünmesinler.
Kendi yapraklarınıza geçiriyorsunuz ya

sözlerimi, uzun uzun anılmaya değer
buluyorsunuz ya, sen ve sana benzer kişiler,
övgü kazanmış sayarım ben kendimi;
istemem eksik olsun bilgisizlerin alkışı.

1 Eşekle Cybele'nin Rahipleri

Mutsuz doğdu mu kişi bir kez, yalnız
üzüntülü bir yaşam geçirmekle kalmaz,
ölümünden sonra da bırakmaz
acımasız yazgısı onun ardını.
Bağış toplarken Cybele rahipleri
bir eşek alırlarmış yanlarına
taşıtmak üzere ona yükleri.
Nalları dikince yorgunluktan, dayaktan eşek,
derisini yüzüp kendilerine dümbelek
yapmışlar. Biri çıkıp onlara sorunca,
gözdelerine neden böyle yaptıklarını,
bir yanıt vermişler ki rahipler, evlere şenlik:
“Öldükten sonra başı dinç kalacak bilirdi,
ölüsüne başka sopalar iniyor şimdi.”

2 Gelincik ve Sıçanlar

Şaka gibi geliyor bu yaptığım sana;
 doğru ya, ıvır zıvır konular için
 oynatıyorum yazı kamışımı, elimde
 daha büyük hiçbir şey olmadığına; iyi de
 gözünü aç da bak bu ıvır zıvıra:
 ne büyük yararlar bulacaksın altlarında!
 Görüldüğü gibi değildir olaylar her zaman,
 bir sürü insan yanılır ilk bakışta,
 algılayan binde bir beyin bulunur
 kafanın içinde özenle sakladığını.
 Boş boş konuşmuş dedirtmemek için kendime,
 “Gelincikle Sıçanlar” masalcığını
 ekleyeceğim öncekilere.
 Yılların yükü altında yaşlanıp düşkünleşmiş
 gelincik, kendinde güç bulamaz olunca
 cirit atan sıçanların ardından koşmaya,
 una bulanmış, karanlık bir yere
 gitmiş yatmış gelişigüzel. Bir sıçan
 yiyecek sanarak üstüne atlamış onun,
 yakalanıp ölümün pençesine düşmüş,
 ikincisinin başına da gelmiş aynısı;
 ardından ölmüş üçüncüsü de.
 Bir, iki, üç derken, eski kurtlardan biri gelmiş,
 kaç kez kaytanlardan, kapanlardan kurtulmuş;
 kurnaz düşmanın pusu kurduğunu görerek
 uzaktan, “Un musun, nedin,” demiş,
 “esen kalasın ölü gibi yattığın yerde.”

3 Tilkiyle Üzümler

Açlık canına tak ettiğinden, var gücüyle
sıçraya sıçraya asmanın tepesindeki
üzümce yetiştirmeye çalışıyormuş tilki.
Erişemeyip de dönüp giderken oradan:
“Olmamış daha,” demiş, “ne yapayım kuruğu?”
Bunu örnek almalılar kendilerine
yapamadıklarını azımsayan kişiler.

4 At'la Yabandomuzu

Atın hep susuzluğunu giderdiği yerde, .
 sıgıltıkta suyu bulandırmış yabandomuzu
 debelene debelene. Kavga çıkmış bundan.
 Yabanıl hayvana kızıp insanlardan
 yardım istemiş tıkıdık tıkıdık yürüyüşlü;
 düşmanın yanına geri dönmüş üstündeki
 binicisiyle. Derler ki şöyle konuşmuş atlı
 atığı oklarla öldürdükten sonra domuzu:
 “Seviniyorum sana yardım ettiğim için,
 dilekte bulunduğun üzere, neden dersin,
 doyumluk edindim, öğrendim öte yandan
 ne denli yararlı olduğunu senin.”
 Böylece onu istemeye istemeye
 dizginlere katlanmak zorunda bırakmış.
 Şöyle demiş at o zaman üzgün üzgün:
 “Köle olup çıktım, öç almak isterken
 akılsızca, küçük bir olay yüzünden.”
 Öfkesi burnunda olan kişilere
 yöneliktir bu masalın uyarısı,
 gördüğün zararın öcünü alma daha iyi
 başka birinin eline düşeceğine.

5 Bilmece

Bir kişi daha yararlıdır çoğu kez
 yığınla insandan, kısa bir öyküyle
 aktarayım bunu gelecek kuşaklara.
 Arkasında üç kız bırakmış bir adam:
 Biri gözleriyle erkekleri ağına
 düşüren bir ahu, ikincisi yün eğiren,
 doğru dürüst, tutumlu bir köylü kızı,
 üçüncüsü de şaraba düşkün bir gudubet.
 Analarını kalıtçısı kılmış yaşlı adam,
 eşit dağıtması koşuluyla malını mülkünü,
 ancak şöyle bir kurala göre:
 “İyeliğine geçirmek olmadığı gibi,
 yarar sağlamak da yok payına düşenden,
 üstelik bir de elden çıkardılar mı
 aldıklarını, işte o zaman
 yüzer sesters verecekler analarına.”
 Atina çalkalanmış dedikoduyla,
 canla başla üzerine almış işi ana:
 Kalkmış deneyimli hukukçulara
 danışmış durumu: Hiçbiri çözememiş,
 nasıl olur da edinmezler paylarını
 ya da yararlanamazlar ondan diye,
 sonra da nereden para ödeyecekler,
 ellerine hiçbir şey geçmediğine göre.
 Uzun zaman geçmiş de aradan
 oyalana oyalana, çözülememiş
 vasiyetnamede ne denmek istendiği.
 İçinin sesini dinlemiş ana
 hukuğu mukuğu bırakıp bir yana.
 Fingirdek kızına ayırmış giysileri,
 süsü püsü, gümüş hamam takımını,
 içoğlanlarını, tüysüz köleleri;
 yün eğiren kıza tarlacıkları, sürüleri,
 çiftliği, işçileri, sığırları,

yük hayvanlarını, çiftlik araç gereçlerini;
 içkici kıza da içinde eski şarapla
 dolu testiler olan bir mahzen,
 zevkle döşenmiş bir ev, iç açıcı bahçecikler.
 Her birine tasarladıklarını dağıtırken,
 onları tanıyan halk da onay verirken
 Aisopos kalabalığın ortasına dikilmiş
 birdenbire: “Ne denli ağrına giderdi şimdi
 ölmüş babanın bilinci olsaydı, isteğini
 yorumlayamamış diye Attikalılar!” demiş.
 Göstermiş herkesin yanıldığı noktayı,
 kendisine sorulması üzerine sonra.
 “Yün eğiren kendi halinde kıza verilsin
 ev, güzel bahçecikler, takılar, eski şaraplar;
 vur patlasın, çal oynasın, diyen var ya
 hani yaşantısında, işte onun olsun
 giysi, iri taneli inciler, uşak hizmetçi,
 bu türden daha ne varsa hepsi;
 fındırdeğe bağışlansın tarla, bağ-çubuk,
 çobanlarıyla birlikte sürüler.
 Hiçbiri dayanamayacak elinde tutmaya
 yaşam biçimleriyle bağdaşmayan nesneleri:
 Çirkin şarap alacak giyim kuşamı satıp;
 Fındırdek elden çıkaracak ki tarlaları,
 takıp takıştırırsın, süslenip püslensin;
 yaşamın tadını sürüde bulan,
 kendini yün eğirmeye adanmış kız ise,
 güzelim evi satacak yok pahasına;
 hiçbiri elinde tutamayacak böylece
 kendi payına düşeni, getirecekler
 sözü edilen parayı analarına,
 sattıklarının tutarından teker teker.”
 İşte böyle bir tek adam bulmuş akıyla
 birçok kişinin düşünemediği çözümü.

6 Farelerle Gelinciklerin Dövüşmesi

Dört dönmelerine karşın fareler
ufak ufak deliklerin çevresinde
zar zor kurtulmuşlar gene de
gelincik ordusuna yenildiklerinde
(öyküsü çizilidir bütün içkili yerlerde).
Arkalarından gelecek erlerinin
gözüne çarpsınlar diye imleriyle,
başlarına taktıkları boynuzlar yüzünden
kapılara takılıp kalınca,
düşmanların eline geçmiş önderler.
Gayya kuyusu midesine indirmiş yengin,
aç kurt gibi, dişleriyle ısıra ısıra
boğazlayıp boğazlayıp onları.
Gücü tehlikeye girer ileri gelenlerin,
üzücü bir olay çıkar da ülkede
belini bükerse insanların, ufak tefek halk
bir sığınak bulur kolayca, sığınır oraya.

7 *Phaedrus*

Yazdıklarımı didikleyen alaycı adam, sen,
 küçümsüyorsun bu şaka türünü okumayı,
 azıcık dayan da katlan kitapçığa,
 işte yeni tragedyalara da çıkıyor Aisopos ,
 alnındaki çatık kaşı açarken ben.
 “Pelion dağının doruğunda keşke
 çifte ağızlı Thessalia baltası inip beline
 çam ağacı davrilmemiş olsaydı hiçbir zaman,
 Argos gemi yapmamış olsaydı, Pallas işi,
 önceden belli olan ölüm yolunu göze alarak,
 konuksevmez Karadeniz koylarına
 gidiş yolunu açtı ilk olarak, bu uğurda
 Yunanlıların ve yabanların yiteceği!
 Kurumlu Aecta’nın soyu sopy yasta nitekim,
 Pelias’ın krallığı da yıkılmış
 Medea’nın işlediği kıyımla,
 acımasız yaradılışını türlü biçimde
 örtüp gizleyerek, orada kaçışını
 kardeşinin organlarını serperek sağladı,
 Pelias’ın kızları kardeş kanına
 burada buladı ellerini.
 Nasıl buluyorsun peki bunu?”
 “Bu da tatsız tuzsuz, yalan yanlış söylenmiş;
 çünkü çok daha eskidir Minos’un donanmasıyla
 Ege Denizi’nde tümnden egemenlik kurması.
 Sütü bozukların canına okundu
 doğru bir davranışta bulunarak.”
 Ne yapabilirim öyleyse senin için,
 Cato kılıklı okuyucum, ne masalcıklar
 ne tragedyalar hoşuna gidiyorsa senin?
 Yazına karşı can sıkıcı olma tümnden,
 daha beter canını sıkarlar sonra senin.
 Aptallıklarından kolay kolay beğenmeyenler,
 gökyüzünde bile kusur bulur dedirtmeyi
 bir şey sananlar vardır ya, onlara bu söz.

8 Yılan ile Demirci

Anlasın ki kendisi betimlenmiş bu konuyla,
daha keskin dişliye pis pis saldıran.
Demircinin işliğine gitmiş yılan,
eğeyi ısırılmış, yiyecek bir şey var mı diye
sağı, solu yoklarken. O da buna karşılık
demiş ki kafa tutarak: “Ne diye dişinle
zarar vermeye kalkışıyorsun, aptal yaratık,
her demiri kemirmeye alışık bana?”

9 Tilkiyle Teke

Tehlikeye düştü mü kurnaz adam bir kez,
çıkış yolu arar, bulur başkasının zararına.
Kuyuya düşmüş tilki bilmeden, içerde kalmış
bileziğin yüksekçe oluşu yüzünden.
Susayan bir teke çıkagelmiş aynı yere,
sormuş hemen: “Tadı iyi mi, su bol mu?” diye.
O da bir dolap çevirmek düşüncesiyle:
“İn de bak, dostum,” demiş, “öyle tatlı, öyle tatlı ki
içmeye doyamıyorum bir türlü.” Atlamış
aşağıya bizim sakallı. İşte o zaman
onun yüksek boynuzlarına basıp kurnaz tilki
çıkıp kurtulmuş oradan, kapalı kaldığı yerden;
kuyunun dibinde çakılı bırakmış tekeyi.

10 İnsanların Kusurları Üzerine

Heybe asmış omzumuza İuppiter; arkamıza koymuş kendi kusurlarımızla dolu olan gözü, başkalarınınkilerle yüklüsünü sarkıtmış göğsümüzden aşağı. Bu yüzden göremeyiz ya kendi eksiklerimizi; sağtöre denetçisi kesiliriz, bir yanlış yapmayagörsün başkaları.

11 *Hırsız ile Fener*

İuppiter'in sunağından yakmış fenerini
 hırsız, onun ışığında çalmış yontusunu;
 aşırıldığı kutsal yükle ayrılırken oradan,
 dile gelmiş birden kutsal tapınma aracı,
 "Kötülerin armağanları olsa da,
 çalınmasına ah vah etmeyecek denli
 tiksindirici gelse de bana, hayatınla
 ödeyeceksin cezasını yine de, suçlu,
 bir zaman geçip de günü geldiğinde.
 Ancak, ışık tutarak çirkin olayın önüne
 yol göstermeyeyim diye, korkulan tanrılara
 tapılması için dinibütünlük gereği,
 yasaklıyorum ışığın böyle bir işlevini."
 Bu nedenle bugün ne tanrıların ateşiyle
 fener yakmaya izin vardır ne de fenerle
 kurbanı yakıp da sunuda bulunmaya.
 Yaratıcısından başkası açıklayamayacak
 bu öykünün nice yararlar içerdiğini.
 Şunu demek ister başta: Çoğu kez ve en çok
 "Besle kargayı, oysun gözünü" atasözünü;
 şu anlama gelir sonra da: "Hak yerini bulur"
 tanrılar kızdıkları zaman değil de,
 yazgı belirlediğinde; son olarak da
 yasak eder iyi birinin kötü biriyle
 herhangi bir şeyi ortak kullanmasını.

12 *Hercules’le Plutus*

Varsıllık başına dert olur güçlü insanın
doğrusu çünkü gerçek değerin önünü keser
dolu kasa. Gökyüzüne kabul edilince
yiğitliğinden dolayı Hercules, kendisini
kutlamaya gelen tanrıların hepsini
esenledikten sonra baştan sona,
sıra, talihin oğlu Plutus’a geldiğinde,
görmezden gelmiş onu. Nedenini sormuş baba:
“Kötülerin dostu olduğu için, öte yandan
bir kazançtır çıkarıp her şeyi bozduğundan,
tiksinliyorum ondan,” olmuş onun yanıtı.

13 İki Adamla Maymun

Doğru söylemekten daha yararlısı yoktur insan için.
Bu düşünceye alkış tutulmalı gerçekten,
İyi de merhametten maraz hasıl olur genellikle.

14 Kral Aslanla Maymun

Yabanıl hayvanların kralı olunca aslan,
Eşitlik gütmeye üne kavuşmak isterken,
azıcık bir yiyecek yetinip onlar arasında,
bırakmış önceki alışkanlıklarını,
andına bütün benliğiyle bağlı kalıp
hak örneği vermiş dört dörtlük. Sonra da
sendelemeye başlamış yerine yerine.

15 İki Erle Uğru

Karşılarına bir uğru çıkınca iki erin,
 biri kaçmış, öbürü ise durmuş, sağ eliyle
 yiğitçe korumuş kendisini. Uğru ölünce,
 yanına koşmuş korkak arkadaş, kılıcına
 davranmış, sonra çıkarmış başlıklı paltosunu,
 “Ver o adamı,” demiş, “kimlere saldırdığını
 bak nasıl göstereceğim şimdi ben ona.”
 Ölesiye dövüşmüş olan demiş ki o zaman:
 “İsterdim ki, bu sözlerle hiç olmazsa az önce
 yardımına gelseydin, daha sıkı dururdum
 gerçek diye düşünerek ağzından çıkanları;
 sok bakalım şimdi kılıcını kınına,
 boş boş konuşan dilini de tut öte yandan,
 olur a, seni tanımayan başkalarını
 kandırabilirsin. İnanacak değilim ki,
 sözde yiğitliğine bile bile, tabanları
 yağlayarak nasıl kaçtığını göre göre.”
 Ona yakıştırılmalı bu masal, hani
 aslan kesilir işler yolunda giderken,
 tehlikeli bir durum mu var, koydunsa bul.

16 Kel ile Sinek

Çıplak kafasını bir sinek ısırması da
okkalı bir şaplak indirmiş kendine
ezmeye çalışırken onu dazlağın biri:
O zaman demiş ki sinek alaylı alaylı:
“Öcünü öldürerek almak istedin,
minik bir kanatlı yaratığın sokmasının.
Ne uygulayacaksın kendine, aşağılama
kattığına göre haksız davranışına?”
“Kendimle kolayca barışıyorum, biliyorum ki
aklımdan geçmezdi kendi canımı acıtmak.
Öldürmeyi diler isterim buna karşılık,
insan kanı emmekten tat alan senin gibi
aşağılık türden bozuk bir yaratığı
daha büyük zarar vererek üstelik.”
Bu masala göre bağışlanması yakışır
yalnız rastlantı sonucu suç işleyenin;
her türlü cezayı hak etmiştir üstelik
bile bile zarar veren kişi kanımca.

17 Sıpalarla Domuz Yavruları

Biri kurban kesince tanrısal Hercules'e,
sağlığına kavuşmak için adak borcunu,
sıpanın önüne konsun istemiş domuzdan kalan arpa.
Şöyle söylemiş o küçümseyip bunu:
“İstemez olur muydum hiç böyle bir yiyeceği,
kesilmiş olmasaydı onunla beslenmiş olan.”
Tehlikeli kazançtan sakındım her zaman
uzak durdum göz önünde tutarak bu masalı.
Diyorsun ki “üzerine oturur parayı kapan”
sayayım bak, kimler yakalanıp canından olmuş,
göreceksin ki çoğunluktadır ceza görenler.
Az sayıda kişinin yararına olur
düşüncesizlik, çok kişinin de zararına.

18 Soyтарыyla Köylü

Çarpık kayırmadan ayağı kayar insanın,
yerinmeye başlanır durum ortaya çıkınca,
yanlış yargılarıyla dikilirken insanlar.
Oyunlar düzenleyecekmiş soylu varsıl biri,
herkesi çağırmış, bir ödül koymuş ortaya,
her birinin ne gibi becerisi varsa
gösterebilmesi için. Sanatçılar gelmiş,
yarışmaya katılmış onur kazanmak üzere.
Tadı tuzu olan şakalarıyla ünlü
bir soytarı varmış bunlar arasında,
tiyatroda hiç sergilenmemiş bir gösteri
türü olduğunu söylemiş kendisinin,
söylenti yayılınca yerinde duramaz olmuş
kent halkı. Tıklım tıklım dolmuş az önceki boş yerler.
Ancak, sahnede dikildikten sonra tek başına
araçsız gereçsiz, yardımcısız mardımcısız,
çıt çıkmaz olmuş düpedüz bekleyiştten ötürü.
Eğip başını giysi kıvrımına sokmuş birden
o, öyle bir domuz yavrusu sesi çıkarmış ki,
paltosunun altında saklıyor onu dedirtmiş,
bir de silkelenmesini istemişler kendisinden.
Yine bir şey çıkmamış yoklamada da,
öve öve bitirememişler onu, geçirmişler
uzun uzun alkış tuta tuta arkasında.
“Beni geçemeyecek ki, Hercules adına,”
demiş bunu gören bir köylü, söz vermiş o saat
ertesi gün daha iyisini yapacağına.
Daha büyük bir kalabalık toplanmış;
varsa yoksa tuttukları kişidir onlar için,
izlemek değil, dalga geçmektir amaçları.
Boy gösterir her ikisi. İlk soytarı
domuz sesi çıkarmış, alkış toplamış uzun uzun,
çoşkulu övgüler alır. Ardından da köylü
bir domuz saklıyormuş gibi yaparak

giysisinin altına (gerçekten öyleymiş, ancak,
bir şey anlamamışlar diye ilkinde, gizleyerek)
var gücüyle kulağını çekince, acıdan
salıvermiş doğa vergisi sesini domuz.
Halk basmış yaygarayı soytarınıninki
daha çok benziyordu diye domuz sesine,
köylüyü zorla dışarı attırmış bir de.

*Sonsöz**Ozandan Particulo'ya*

Bir sürü şey kaldı daha söyleyeceğim,
karınca gibi konu kaynıyor çeşit çeşit;
ne var ki, ılımlıysa tatlı olur şakalar,
güceniklik yaratır ölçüsüzleri. İşte
bu nedenle ey saygıdeğer insan, Particulo,
adı yazdıklarımla yaşayacak,
Latin yazınının değeri sürdükçe,
yeteneğimi değil, az öz yazmamı beğen,
salık verilmeyi o denli daha çok hak etmeli
ne denli daha can sıkıcıysalar ozanlar.

V. KİTAP

ÖNSÖZ

Aisopos'un adını anmışsam bir yerde,
çoktan ödedim ona ne borcum varsa,
yetkinliği için olduğunu bil;
çağımızda bu yoldan gidiyor bizim
birtakım sanatçılar, daha pahalıya satıyor
yeni yapıtları, Praxiteles yazmışlarsa
kendi yonttukları mermerin üzerine,
yıprattıkları gümüşe Myro, levhaya Zeuxsis.
Günümüzün güzel ürünlerinden daha çok
tutulur allanıp pullanmış eskileri,
dişini gösteren kıskançlık yüzünden.
Ne var ki, artık böyle bir örnek diye
götürülüyorum masalcığa.

1 Kral Demetrius'la Ozan Menander

Baskılı bir egemenlik kurup başına geçmiş
 Phalera'lı diye bilinen Demetrius, Atina'da.
 Her zamanki gibi, koşar gelir yarışırcasına
 aşığı katmandan halk her yandan akın akın.
 "Yaşa, varol!" sesleri yükselir dalga dalga.
 Kendilerini ezen o eli öper ileri gelenler,
 talihin oyunu karşısında iç çekerek sessizce.
 Dahası bir köşeye çekilen işsiz güçsüzler,
 gitmediklerinde başlarına iş açılmasın diye,
 ne olur olmaz ayak sürüyenler arkada;
 güldürüleriyle tanınmış Menander varmış
 aralarında, kokular sürünmüş,
 giysisini dalgalandıra dalgalandıra,
 kırıta kırıta, aygın baygın adımlarla,
 Demetrios onu tanımadan okumuş da
 eskiden, bayılmışmış yeteneğine.
 Onu görünce zorba kral geçitin en sonunda:
 "Kim yahu bu karı kılıklı adam," demiş
 "karşıma çıkmaya cüret eden?" Yanıt vermiş
 "Yazar Menander'dir o," diye yanındakiler.
 O saat değişip şöyle demiş:
 "Bundan yahşi adam olamaz ki."

2 İki Kel

Tarak bulmuş bir kel bir gün üç yol ağzında.
Onun gibi saçsız kalmış biri yaklaşmış
yanına. “Bak hele, bulduğunun yarısı benim.”
 demiş. O gösterip kısmetini eklemiş ardından:
“Göktekilerin gönlü bizden yana; ne var ki,
talihimiz yaver gitmiyor, hani derler ya,
hazine ararken, kömür buluyoruz.”
Umudu boşa çıkana göre bu yakınma.

3 *Lucius Cassius Başkan*

Kolayca alaya alınır boş bir insan
 düşüncesizliği, aptallığı yüzünden,
 esen yele kapıldı mı, kendi kendine
 duyduğu güvenle çalımli çalımli.
 Halkça iyice bilinen bir kaval çalgıcısıymış
 Başkan, eşlik edermiş Bithyllus'a sahnede.
 Oyunlardan birinde, pek anımsamıyorum hangisinde,
 akla gelmeyen korkunç bir olay olmuş,
 sahne değiştirirken aygıtın düşmesiyle
 sol kaval kemiği kırılmış çalgıcının,
 iki sağ kavalını yitirmeyi yeğlermiş oysa.
 Koltuklarından tutup götürmüşler onu evine
 inilteler içinde. Birkaç ay geçmiş aradan,
 bakımla sağlığına kavuşuncaya değin.
 Yumuşak, incelikli kişilerden oluşan
 izleyiciler kesimi vardır ya hani,
 işte onlarca özlenmeye başlayınca,
 kavalının sesiyle, ne zaman olsa
 raks edenin canlılığına canlılık katan.
 Oyunlar sergileyecekmiş soylu biri.
 Para pul vererek, dil dökerek getirmiş
 yeniden yürümeye başlayınca Başkan'ı
 oyun gününde görsünler diye yalnızca.
 Tiyatroya gelmesiyle birlikte
 kaval çalana ilişkin bir söylenti çıkmış
 kulaktan kulağa fısıldanan;
 öldüğünü söylemiş kimileri doğruca,
 kimileri çok geçmeden görüneceğini.
 Perde kapanınca, gök gürletilmiş yalandan,
 tanrılar konuşmuş geleneğe uygun olarak.
 O zaman az önce geri gelen onun bilmediği
 bir şarkı söylemiş koro, işte içeriği:
 "Sevin, Başkanın kurtulmuş ya,
 sağesen Roma!" Ayakta alkışlanmış

Öpücükler göndermiş kaval çalgıcısı:
Destekçilerinin kutlaması sanır.
Anlamış onun aptalca düştüğü yanılgıyı
atlı sınıfı, şarkı yinelensin istemiş
kahkahalar atarak. Yeni baştan söylenmiş.
Sahnenin önünde yerlere değin eğilmiş
benim adamım büsbütün. Dalgasını geçmiş
alkışlayarak atlı; taç takılmasını
diliyor diye değerlendirmiş halk bunu.
Ne var ki, tiyatrodan basamakları dolduran
bütün izleyicilerce anlaşılmış durum,
bacağında bir kar beyaz sargı, sırtında
kar beyaz gömlek, ayağında kar beyaz pabuçlar,
tanrısal evin onuruyla kurumlanarak
kapı dışarı edilmiş herkesçe tepetaklak.

4 Zaman

Kanatlı bir ustura üstünde bir koşucudur,
alnı saçlı bir kel, bedeni çıplak biridir zaman.
(Birden üstüne gidersen, tutabilirsin onu;
kaçtı mı bir kez, İuppiter bile yakalayamaz,)
“Fırsatı kaçırma, kısa sürelidir demek ki.
Zamana böyle bir simge bulmuş eskiler,
tembellik edip oyalanarak
işlerimize engel olunmasın diye.

5 Boğayla Dana

Binbir güçlükle girebilmiş boğa ahıra,
dar geçitte boynuzları yüzünden uğraşa uğraşa,
nasıl büküldüğünü göstermesi üzerine
dananın ona, “Kes sesini,” demiş boğa,
“sen daha doğmadan bilirdim bunu ben.”
Kendine söylenmiş saymalı bu sözü,
kendisinden bilgilinin yanlışını düzelten.

6 Yaşlı Köpek, Domuz ve Avcı

Yabanıl hayvanların topunun karşısında
yürekli ve çevikken, efendisini her zaman
hoşnut etmişken, güçten düşmeye başlamış köpek
yılların ağırlığı altında kala kala.

Bir gün tüyleri diken diken bir domuzun
atılıp üzerine, yakalamış kulağından,
ancak, çürük dişleriyle tutamayıp avını
kaçırmış elinden. O zaman üzülerək avcı
azarlamaya başlamış orada köpeğı.

Ona şöyle demiş yaşlı hayvan havlayarak:
“Yüreğim seninle birlikte, gücüm değil ama.
Eski durumumu öv haydi, bugün düştüğüm
durumu kınıyorsan.” Bunu neden yazdığımı
açık seçik görüyorsun ya, Philetus.

PEROTTI'NİN EKLEDİKLERİ

1 *Tilkiyle Maymun*

Çıplak kığını örtebilmek için maymun
kuyruğunun bir parçasını istiyormuş tilkiden
edeplince. Şöyle yanıt vermiş cimri yaratık ona:
“Daha uzun da olsa, daha çabuk sürüklerim
çamurun, dikenlerin içinden onu,
küçücük bir parçasını sana vermektense.”

Kitapçığı Okuyanlar Üzerine

Esin perisinin oynadığı ne olursa olsun,
iyisi, kötüsü herkes över eşit biçimde;
ne var ki, birincisi içinden gelerek,
ikincisi kızgınlık duyarak için için.

2 Hayvanların Donanımları İstekte Aşırıya Kaçmamalı

Bana kalsa çok daha donanımlı olurdu
doğanın biçim vermiş olduğu ölümlü soy:
Çünkü bizim elimizde olacaktı şimdi
ince duygulu Talih'in her bir hayvana
bağışladığı bütün ayrıcalıklar,
filin gücü, aslanın saldırganlığı,
kuzgunun ömrü, yaman boğanın kurumu,
uçarcasına koşan atın dingin uysallığı,
insanda kalırdı gene de us becerisi.
İuppiter gülmüş kendi kendine gökyüzünde,
kuşkusuz akıllılık edip insanlara
bunları vermemiş ki, haddimizi bilmeden
yeryüzünün erkini elinden almayalım.
İşte bu yüzden bileği bükülmez İuppiter'in
armağan ettiğiyle yetinip bize biçilen
ömrü geçirelim, daha çoğuna gitmeyelim
ölümlülüğün tanıdığı bir şeyin.

3 *Mercurius'la İki Kadın*

Mercurius'u birlikte oturdukları eve konuk etmiş eli sıkı, pasaklı iki bayan; beşikte oğlu varmış bunlardan birinin, öbürü de kazanç kapısı seçmiş yosmalığı. Ağırlanması karşılıklıta bulunmak için der ki o, gitmek üzere tam eşikten geçerken: “Tanrı var karşınızda; dileyin ne dilerseniz, yerine getiririm o saat.” Bir an önce oğlunu sakallı görmeyi istemiş anne yalvararak. Elini neye sürerse arkasından gelmesini istemiş yosma. Kanatlanıp gider Mercurius, içeri girer kadınlar. Al işte, bebek viyaklamıyor mu çenesinde bir sakal. Bu tansık olaya gözlerinden yaş gelircesine gülerken yosma, akmaya başlamış burnu –olur ya hani– bu yüzden sümkürmek isterken, eliyle tuttuğu burnu yere değmiş upuzun, Gülme komşuna, gelir başına, derler buna.

4 Gerçekle Yalan

Yeni çağ çanak çömlek yapımcısı Prometheus
ince kilden Gerçek Tanrıçası yapmış eskiden,
insanlara adalet dağıtabilsin diye.

Çağırılınca büyük İuppiter'in ulağınca
birdenbire, daha yeni çırak aldığı
yalancı Düzensci'ye bırakmış işliğini.

Aşka gelip bir yontu yapmış, yüzü gözü,
boyu bosu, bütün üyeleri tıpatıp benzer.

Usta eliyle biçim vermiş buna zaman varken.

Tamamlamak üzereyken, tam ayla bayıla
ortaya dikecekken bunu, çamur kalmamış
ayaklarına yetecek kadar. Geri dönmüş
ustası; ne yapsın, çarçabuk yerine
geçip oturmuş Düzensci korkudan allak bullak.

Bu denli büyük benzerlik karşısında
ağzı açık kalarak kendi sanat ününü
onunla paylaşmak istemiş Prometheus.

Bunun için fırına sokmuş iki yontuyu da;
iyice pişirdikten sonra can vermiş onlara,
ağır uslu adımlar atmış saygıdeğer Gerçek;
yarım yontu da kazık gibi kalmış yerinde.

İşte bundan ötürü Yalan demişler
uyduruk imgeye ve kaçamak iş ürününe.

Gözüm kapalı katılırim doğrusu ben
“yalanın ayakları yoktur,” diyenlere.

4a Hiçbir Şey Uzun Süre Gizli Kalmaz

Yalancılıktan davranış başlangıçta bir süre işine yarar insanların, ancak, zamanla ne olursa olsun ortaya çıkar gerçek.

5 *Yeraltı Tanrılarının Verdiği Cezalar* Anlama değeri verilmelidir, sözcüklere değil.

Talihin oyuncağı olmak demektir
tekerleğe bağlı dönüp duran İxion.
Kayayı dağın doruğuna sürer de Sisypheus,
anasından emdiği süt burnundan gele gele,
ter döktüğüyle kalır ya, gerisin geri
hep aşağı yuvarlanır da kaya.
İnsanların derdi bitmek bilmez, demekmiş bu.
İrmağın ortasında dururken, Tantalus'un
susuzluk çekmesi vardır ya, bununla
bolluk içinde yüzerlerken, hiçbir nimete
dokunamayan elisıklar betimlenir.
Kova kova su taşırlar da Danaus'un
eli kanlı kızları, daldıramazlar bir türlü
dibi delik fıçıları: Doğrudur ya,
elde avuçta bir şey bırakmaz gösteriş.
Dönümlerce toprağa yayılıp yatmış Tityos,
yeniden oluşup duran karaciğerini
sunmak gibi acı veren bir cezaya çarptırılır:
Toprağı ne denli büyükse, kaygısının
o denli arttığı gösterilir insanın böyle.
Gerçeği bile bile sarıp sarmalar eskiler,
bilge anlasın da, bilgisiz yanılsın diye.

6 Delphi Tanrısözü

Delphi’de ve güzel Parnasus’ta oturan Poebus,
 hangisi bize daha yararlı, yalvarırım, söyle.
 Tanrısal bilicinin dik dik olur saçları
 birden, üç ayaklı sandalyesi yeriden oynar,
 tanrısözü yankılanır en iç kesimlerde,
 defneler titrer korkudan, gün bile sararıp solar.
 Dili çözülür Pytto’nun tanrı istemiyle:
 “Delos’lu tanrının öğütlerini dinleyin,
 soylar: Dinibütün davranın,
 adakları yerine getirin göktekilere;
 savunun yurdunuzu, ana-babalarınızı,
 yavrularınızı, arlı karılarınızı silahla,
 kılıçla kovun düşmanı; destek olun dostlara,
 esirgeyin zavallıları; kayırın iyileri,
 karşısına dikilin düzencilerin;
 suçları cezalandırın, dinsizleri dağılayın;
 hakkından gelin çirkin bir ilişkiyle
 evliliğe leke sürenlerin; kötülerden
 sakının, gereğinden çok inanmayın kimseye.”
 Bunları söyledikten sonra, yere yığılır
 kız kendinden geçerek, evet kendinden geçerek,
 çünkü işe yaramamış dedikleri.

7 *Aisopos'la Yazar*

Kendini öven kötü yazar

İpe sapa gelmez yazılarını okumuş ilkin,
olur olmaz övünmüş de övünmüş eskiden
Aisopos'a biri. Demiş ki sonra da
öğrenmek isteğiyle ustanın düşüncesini:
“Acaba ileri mi gitmişim sence
kendimi beğenmişlikte, yoksa
yeteneğime güvenmem yersiz mi benim?”
Faso fiso kitaptan bunalmış ya o:
“Övün, övün, desteklerim ben sonuna değin
bunu,” demiş, “çünkü nasıl olsa hiçbir zaman
böyle bir şey göremezsın başkasından.”

8 Pompeius'la Er

Ne denli güçtür insanı tanımak

Kırıla döküle konuşan, kırıtı kırıtı yürüyen
 iri yarı bir eri varmış Büyük Pompeius'un,
 adı çoktan eşcinsele çıkmış kesinkes.
 Önderin arabalarının yolunu gözleyip
 geceleyin, yollarından çevirip soymuş
 halı, altın, büyük ölçüde gümüş yüklü
 katırları. Ağızdan ağıza yayılmış olay;
 komutanın önüne çıkarılır suçlanan er.
 Büyük Pompeius o zaman "Ne diyorsun,
 asker arkadaş, beni soymaya mı kalkıştın sen?"
 Arkasından sol eline tükürür o,
 tükürüğü dağıtır parmaklarıyla.
 "İşte, komutanım, iki gözüm önüme aksın
 baktım mı ya da dokundumsa bir şeye," der.
 Ordugâhın bu yüzkarasının atılmasını
 buyurur o zaman temiz yürekli komutan,
 ona bu denli büyük bir gözüpeklığın
 düşmediğine inanır öte yandan.
 Kısa bir süre geçmiş aradan, içimizden
 birini er meydanına çağırıyormuş
 bileğine güvenen bir yaban. Herkes korkar
 kendisi için; yüzbaşılar homurdanır.
 Eşcinsel kılıklı, buna karşılık
 gücüyle Mars'a yakışan o, sonunda
 yaklaşır ve şöyle söyler yumuşak bir sesle
 kürsünün önünde oturan komutana:
 "İzin verilir mi? Korkunç olayda gerçekten
 Büyük Pompeius'un çileden çıkarak
 dışarı atılmasını buyurduğu gibi."
 O zaman Başkanın dostlarından yaşlıca biri:
 "Yazgısına bırakılması daha yerinde
 diye düşünüyorum ben yitik, önemsiz ya,
 düşüncesizliğinin kurbanı olmuş biri

senin gibi güçlü adama suç yükleyeceğine.”
Kabul etmiş Büyük Adam, izin vermiş ere
savaşa katılmak üzere ortaya çıksın diye;
ordu şaşakalırken. Uzun söze gerek yok
kesmiş düşmanın başını, yengin dönmüş.
Bunun üzerine Pompeius onlara o zaman:
“Elbette bir taçla ödüllendiriyorum seni,
asker, çünkü Roma İmparatorluğu’nun
onurunu kurtardın; ne var ki, yaşlar
böyle boşansın benim gözlerimden,” demiş,
erin o çirkin andına öykünerek,
“sen olmasaydın yüklerimi alıp götüren az önce.”

9 İuno, Venus ve Tavuk

Kendi arlılığını överken İuno,

.....
 .....
 keyfini kaçırmamak için karşı çıkmamış
 Venus; yeryüzünde kendisine denk hiçbir kadın
 bulunmadığını onaylatmak üzere
 şöyle bir soru sormuş derler tavuğa:
 “Söyle, ne olursun, ne kadar yiyeceklerle
 doyurabilirsin karnını?” “Ne versen yeter,
 izin verirsen ayaklarımla eşinmeme,”
 diye yanıt vermiş o. “Eşinmezsen, acaba
 bir fıçı dolusu buğday yeter mi sana?”
 “Elbette, yeter de artar bile, yalnız,
 eşinmeme izin verecek misin?” “Ne istersin
 eşinmeyi yaşamından çıkarmak için?”
 İşte o zaman dosdoğru söylemiş sonunda
 elinde olmayan durumunu: “Eşinirim ben,
 isterlerse buğday ambarına soksunlar beni.”
 İuppiter gülmüş denir Venus’un şakalarına,
 tavuk derken kadınları söylemek istemiş diye.

10 Genç Boğayla Öküz

Azgın gençlik nasıl dizginlenmeli

Katı yürekli bir oğlu varmış babanın,
kırbaçla canına okurmuş kölelerin;
babası gözlerden ırak oldukça.
Aisopos bunun üzerine yaşlı babaya
şöyle bir masal anlatmış kısaca:
“Bir genç öküzle çifte koşuluyormuş
kocamış bir öküz. Yaşı geçtiğinden
tükenmiş gücünü ileri sürerek
kaldıramayacak durumdaki boynunu
geri çekmesi üzerine boyunduruktan:
‘Korkacak bir şey yok,’ demiş ona köylü;
‘yorulup bunalman için değil de senin,
birçok güçsüze tekme atan, boynuz vuran onu
yola getirmen için yapıyorum bunu.
Yumuşaklıkla önlenir canavarlık.
Evde daha büyük kavga çıkmamasına bak,
hiçbir zaman oğlunun yanından ayrılmayarak,
azgın doğasını tatlılıkla bastırarak.”

11 Aisopos'la Güreş Yengini

Çalım satma kimi zaman nasıl kırılmalı

Güreş yengini olmaktan kabına sığamayan birini görünce bir gün, sormuş Phrygia'lı bilge acaba daha mı güçlü diye karşısındaki?

"Nerde," demiş o, "sözü mü olur onunkinin benim gücümün yanında!" Demiş ki Aisopos da:

"Yendiğin kendinden güçsüz olduğuna göre, a aptalım, onur bunun neresinde?

Hoş görülmen gerekirdi, ustalığınla senden daha güçlü birini yendiğin söylenecekti."

12 Eşekle Kitara

Çalım satma kimi zaman nasıl kırılmalı

Çayırın ortasında duran bir lir görmüş eşek,
yaklaşmış, tellerini yoklamış toynağıyla;
ses vermiş dokunduğu teller, “Güzel şey doğrusu,”
 demiş, “çalgıdan malgıdan anlamayan
benim gibi birine düştü, ne yazık ki.
Bir parça bilen biri bulmuş olsaydı bunu,
kulakları büyülerdi tanrısal ezgilerle.”
Çoğu kez böyle yitip gider bir teslikle yetenekler.

13 Genç Dulla Er

Kadınlar nasıl da değişken ve isteklidir

Efes'te birkaç yıl önce sevgili erkeğini
 yitirmiş bir kadın, bir lahide koymuş ölüyü;
 hiçbir türlü ayrılmaya yanaşmayıp da
 oradan, gömüt başında yas tutarak
 günlerini geçirirken, parlak bir ün kazanmış
 tertemiz dulluğundan dolayı. Bu sırada
 İuppiter'in tapınağını soyan adamlar
 çarmıha gerilip cezalarını çekmişler
 tanrı katına ettikleri haksızlıktan ötürü.
 Bunların iskeletini kimse alıp götürmesin diye,
 bekçi dikmişler erleri cesetlerin başına,
 kadının kendini kapattığı anıtın yanına.
 Bir gün susayarak bekçilerden biri
 su istemiş gece yarısı hizmetçi kızcağızdan,
 rastlantı bu ya, hanımına yardım ederken
 o da o zaman, uyumaya gitmez mi bir güzel;
 çünkü sabahlamışmış bizim dul, geç saate dek
 uzatmışmış bekçiliğini. Aralanınca
 kapı, ahu yüzlü güzel bir kadın görmüş asker.
 Vurulup oracıkta yanmış tutuşmuş içi,
 eli ayağı kesilmiş, bir tutku doğunca
 azar azar kendisinde, keskin zekâsıyla
 binbir neden bulmuş daha sık görebilmek için
 dul bayanı. Her gün görüşe görüşe
 kadın daha yumuşak davranır olmuş
 yavaş yavaş yabancıya; daha sıkı bir bağ
 taht kurmuş az sonra yüreğinde. Orada
 gecelerini geçirirken titiz bekçi
 bir ceset eksilmiş gerildiği çarmıhtan.
 Allak bullak olmuş, açmış kadına durumu:
 "Korkman için neden yok," demiş saygıdeğer kadın;

kocasının cesedini vermiş çarmıha
gerilmek üzere, kaytarmasının cezasını
çekmesin diye er. İşte böyle utanmazlık
güzel ünün yerine geçmiş oturmuş.

14 Genç kızla İki İsteklisi

Umudun ve beklentinin ötesinde talihin güldüğü olur insanlara

İki genç istiyormuş bir kızı

Varsıl baskın çıkmış yoksulun soyu sopuyla,
yakışıklılığı karşısında. Düğün günü
gelince, acısına dayanamadığından
âşık, üzüntü içinde çevre bahçeciklere
atmış kendini, biraz ötede kızın
annesinin kucağından alınıp da
varsıl nişanlısının kırevine gireceği
çünkü pek büyük gelmemiş onlara kentteki ev.
Gelin alayı çıkar yola, itişir kakışır
yığın yığın kalabalık. Düğün Tanrısı
düğün yanarcası taşır önde.
Yoksulun ekmek parasını çıkardığı
bir sipa durmaktaymış kapının eşiğinde.
İşe bakın, gelin kız için tutarlar onu
kendi yakınları, yolda yorulup da
incinmesin diye körpe ayakları.
Venus'un acıma duygusu girmiş araya,
gökyüzü kararmış esen yellerle birdenbire,
bir çatırtı, bir gökgürültüsü derken
korkunç bir gece çöker yoğun bulutlarla:
Göz gözü görmez olur, öyle bir dolu yağar ki,
aynı zamanda darmadağın eder
titreye titreye bekleyen çağırılı eşi dostu,
kaçmak zorunda kalır sığınacak bir yer
arar herkes kendine. Oraya çok yakın
bildiği çatının altına sığınır sipa,
geldiğini belli eder gür sesiyle.
Önünc koşar uşaklar, güzel kıza bakıp
bayılırlar; bildirirler sonunda efendiye.
Kupa üstüne kupayla dağıtmaya başlamış aşkını
arkadaşları arasında uzanarak o.

Bilgisi olunca, neşelenip kendine gelmiş,
Bacchus'un ve Venus'un dürtmesiyle,
tatlı düğünü sona erdirmiş
akranlarının alkışları arasında.
Ana-baba kızlarını arar çığırkanla;
karısını yitirmekten üzgündür yeni damat.
Ne olduğu bildirildikten sonra halka,
herkes alkış tutmuş tanrıların kayırmasına.

15 Aisopos'la Hanım

Çoğu kez ne denli zarar verir doğru söylemek

Çirkin bir kadın süslenip püslenerek
oyalanırmış bütün gün, giyinir kuşanır,
takıp takıştırmış da inciler, altın, gümüş,
bulamazmış kendisine parmağının ucuyla
dokunacak kimse, Aisopos kölesiyken.

“İzin var mı birkaç söz etmeme?” der Aisopos ,
“Edebilirsin” yanıtı üzerine, “Bence,
bırakırsan süsü püsü, isteğin olur,” demiş.

“O kadar mı hoş görünüyorsun sana
olduğum gibi?” “Yok canım, para vermezsen
üstelik, yatağının işi bitiktir senin.”

Yanıtlamış kadın “Böğrünün işi bitik olacak
senin asıl,” diye. Sopa çekilmesini
buyurmuş gevezeye bir güzel. Çok geçmez
aradan, gümüş bir bilezik çalar bir hırsız.
Bulunmaması üzerine kadına açılmış durum,
aklı başından gidip herkesi çağırır yanına,
cennetten çıkma dayak sözü verir
gerçeği söylememeleri durumunda.

“Başkalarına gözdağı ver, beni aldatamazsın,”
der bilge, “yara bere içinde kaldım ya
kırbaçlanıp, az önce gerçeği söyledim diye.”

16 Horozla Tahtırevan Taşıyıcı Yaban Kedileri

Aşırı güvenlik çoğu kez insanları tehlikeye düşürür

Tahtırevan taşıyıcı yaban kedileri varmış horozun.
Kasıla kasıla götürülürken görünce
onu şöyle demiş tilki: “Bir bityeniği var
bu işin içinde: Benden sana söylemesi,
aç gözünü, bak hele şunların yüzüne,
yük değil, doyumluk taşıyorlar dersin.”
Parçalamış efendiyi, açlık başgösterince,
yırtıcılar birliği, paylaşmış ölü bedeni.

17 Doğuran Domuzla Kurt

Doğum sancısı çekerken çığlık ata ata
uzandığı yerde dişi domuz, yardımına
kurt koşmuş, yardım sözü vererek doğumlarda
elinden ebeliğin geldiğini söylemiş.
Yüreğinin bozuk olduğunu bildiği için
sözüne güvenilmez yaratığın, geri çevirmiş
kuşku duyarak kötü niyetlinin iyiliğini.
“Çekil gözümün önünden, uzaklaş yeter,” demiş.
Hain kurda bırakmış olsaydı kendini domuz,
dolap düzen, kaçırılan yavruları için
ağlayıp duracaktı doğurmasıyla birlikte.

18 Aisopos'la Kaçak Köle

Bir kötüye bir kötü daha eklenmemelidir

Katı yaradılışlı efendisinden kaçan,
 komşulardan tanıdık bir köleyle karşılaşmış
 Aisopos , “Neden allak bullak böyle yüzün senin?”
 demiş. “Açıkça söyleyeyim sana, baba
 (çünkü bu seslenişi hak edersin), nitekim
 güvenle derdini açar sana insanlar.
 Bol dayak, kıt yiyecek düşüyor payıma;
 ikide bir kırevine gönderilirim de
 yolluk molluk hak getire; ayakta dururum
 efendimin yemek verdiği geceler boyu.
 Ya da diyelim kendisi bir yere çağırıldı,
 uzanırım dar bir sokakta sabaha değin.
 Özgürlük hakkımsa da ak pak saçlarımla iş görüyorum
 (‘başa gelen çekilir,’ derdim gönlümle,
 herhangi bir suç işlediğimi bilsem);
 karnım doymadı hiç şimdiye değin,
 üstüne üstlük mutsuzca katlanıyorum
 üzerimdeki acımasız baskıya.
 İşte bu nedenlerle ve anlatması uzun
 başka nedenlerle karar verdim
 ayaklarımın götürdüğü yere çekip gitmeye.”
 “Dinle bak,” demiş Aisopos , “dediğine göre,
 böyle olmadık işler geliyor başına,
 hiçbir kötü iş yapmamışken bile.
 Ya günah işlersen? Çekeceklerini düşün!”
 İşte bu öğütle korkup caymış kaçmaktan köle.

19 Çalınmış At

Her ne olursa tevekkülle katlanmalıdır

Dört tekerlekli bir arabadan
bir sürü ödül almış ünlü bir atı kaçırmış,
götürüp bir değirmene satmış biri.
Un öğütme dolap kolundan çözülüp de
at su içmeye götürülünce bakmış ki,
gösteri alanına gidiyorlar hemcinsleri,
oyunlarıyla hoş yarışlar çıkarmak üzere.
Gözlerinden yaşlar boşana boşana:
“Gidin, mutlu yaratıklar, gidin,” demiş,
“bensiz kutlayın bu günü bir koşuyla törende,
başıma gelenlere yanacağım bahtı kara ben,
bir hırsızın eliyle suç işleyerek
oradan çeke çeke getirdiği bu yerde.”

20 Ayıyla Çağanozlar

Açlık hayvanların zekâsını biler

Ormanlarda yiyeceksiz kalınca ayı,
kayalık kıyıya koşar, tutunarak kayaya
kıllı bacaklarını sarkıtır yavaş yavaş
sığlık yere. Çağanozlar yapışır yapışmaz
tüylerinin arasına, çekerek ayaklarını
denizden, çıkan avını silkeler, düşürür yere,
oradan buradan topladığı yiyeceğin
tadını çıkarır işini bilen yaratık.
Demek aptalların bile kafaları çalışır
açlıktan mideleri kazındığında.

21 *Esenleyenle Karga*

İnsanlar çoğu kez söze kanar

“Merhaba,” diye bir ses duymuş biri,
tarlalar arasında yol bulup giderken,
azıcık durup da kimseyi göremeyince
oralarda, başlamış yeniden yürümeye.
İkinci kez esenler nereden geldiği belirsiz ses.
Konuksever seslenişten güven gelip kendine
durmuş adam, her kimse inceliğine
karşılık vermek üzere. Çevresine bakarak
korkudan ürperip çakılı gibi kalınca
yerinde uzun süre, bir de zaman yitirince
birkaç mil daha gideceğine,
bir karga görmüş tepesinin üzerinde uçan,
“Merhaba!” diye diye birbiri ardından.
Oyuna getirildiğini anlayarak o zaman:
“Başına gelmeyen kalmasın, meymenetsiz kuş,
benim gibi acelesi olan birini
böyle yolundan alıkoyduğun için,” demiş.

22 Kırık Boynuz

Hiçbir şey ortaya çıkarılmayacak denli gizli değildir

Keçinin boynuzunu kırınca değnekle çoban,
yalvarmaya başlamış, ele vermesin diye
kendisini efendisine. “Olsun,” demiş keçi,
“sesimi çıkarmam, zarara uğradımsa da
haksız yere, ne var ki, olan biten ortada,
durum bas bas bağırarak işlediğin suç.”

23 *Yılanla Kertenkele*

Aslan kendi postunu yitirdi mi,
tilki postuna bürünmeli; demek ki güç
kalmayınca, kurnazlığa başvurmalı

Yılan bir kertenkele yakalamış bir gün
arkasından, geniş ağzıyla yutmak isterken,
o da bir dal çekip almış yakınında duran,
yanlamasına ısırarak dalı sıkı sıkı
ustaca bir oyalamayla dizginlemiş onun
alabildiğine açık doymak bilmez ağzını,
ağzından bırakmış yılan boşa çıkan avını.

24 *Kuzgun ile Koyun*

Birçok güçsüzü hırpalamalı, güçlülere boyun eğmeli

Üstüne çıkıp oturan can sıkıcı kuzgunu
istemeye istemeye, üstelik uzun süre
sırtında taşıdıktan sonra, demiş ki koyun:
“Çoktan burnundan gelmişti, benim yerime
ısırgan köpek olsaydı bunu yaptığın.”
Karşılık vermiş o kötülerin başta geleni:
“Yüksekte bakarım korumasız olanlara,
doğrusu ya boyun eğirim güçlülere.
Bilirim kimin tepesine bineceğimi,
kime yalancıktan yaltaklanacağımı ben;
bin yıl böyle sürdürüyorum yaşlılığımı.”

25 Sokrates'le Zampara Köle

Hiçbir ilenme vicdanınkinden daha ağır olmaz

Efendisinin karısını baştan çıkarmış diye,
beş para etmez bir köle sövüp sayarken Sokrates'e,
çevresindekilerce olayın bilindiğini
öğrenince: “Kendinden hoşnutsun,” demiş,
“hoşuna gitmek zorunda olmadığın kişinin
hoşuna gidiyorsun diye; iyi de
cezasız kalmaz ki hoşuna gitmemen
hoşuna gitmek zorunda olduğun kişinin.

26 Kurtla Sığirtmaç

Tathı dilli, yüreğı bozuk bir sürü kimse vardır

Uçar adım kendisini sıkıştıran adamdan
kaçarken, bir sığirtmacın gözüne ilişmiş kurt
dikenli çalılığın içine süzülürken:

“Beni ele verme ne olursun, sığirtmaç,” demiş,
“duacınım, ne muradın varsa versin tanrılar,
ant olsun ki hiçbir kötülük etmedim ona.”

“Korkma,” diye karşılık vermiş köylü, “saklan
kaygılanmadan.” Avcı çıkagelmiş ardından:

“Kuzum, sığirtmaç, kurt geldi mi acaba buraya?”
diye sorunca, “Geldi de sol yana gitti,”
demiş köylü sağ yanı göstererek başıyla.

Eli ayağı birbirine dolaşmış,
anlamamış avcı, uzaklaşmış göz önünden.

“Nasıl saklamışım ama seni, hora geçti mi
sana?” demiş sığirtmaç o zaman. Yanıt vermiş kurt:

“Diyecek yok doğrusu ya sözlerine,
binlerce teşekkür borçluyum, dilerim,
yoksun olasın hainlik akan gözlerinden.”

27 *Yosmayla Genç*

Cansıkıcı olsa da hoşâ giden bir sürü şey vardır

Sık sık bir sürü aşâğılanmaya uğrayıp
incinmiş olmasına karşın genç adam,
hain yosmanın yaltaklanmaları karşısında
yine de kendini bırakırken kolayca;
şöyle demiş dolapçı düzenci kadın:
“Herkes armağanda yarışsın istediğı kadar,
ben en çok sana değer veriyorum yine de.”
Kaç kez aldatıldığını anımsayarak
“Duymak hoşuma gidiyor bu sözünü,
gözümün nuru, bağlılığın için değil de,
hoşuma gittiğın için,” demiş genç adam.

28 *Kunduz*

Birçok kişi sağlığına şükrederek paraya pula önem vermeseydi başı dinç yaşardı

Bakarmış ki, köpeklerden artık kaçıp kurtulamayacaktır kunduz (dillerinin zenginliğinden dolayı hayvana tanrının adını vererek geveze Yunanlıların Castor dedikleri), dişleriyle kesip atarmış hayalarını ardına düşölmesine neden oluyor diye. Bilmez değilim, tanrısal bir nedeni vardır bu işin; çünkü umarını bulur bulmaz avcı peşini bırakır kunduzun, çağırır köpekleri. Kendisine özgü bir şeyden yoksun olmayı yeğleyebilseydi insanlar tehlikeden uzak yaşarlardı daha sonra; kimse tuzak kurmazdı çıplak bedene.

29 Kelebekle Eşekarısı

Geçmişteki duruma değil, şimdikine bakmak gerek

Yanında uçup duran yabanarısını görmüş
kelebek: “Ne haksız bir yazgı bu böyle;
yaşadıkları kadar yaşıyor bedenleri,
kalıntılarından hayat buluruz biz.

Barişte güzel konuşan, çarpışmada güçlü,
her türlü işte güçte başta gelirdim
çağdaşlarım arasında; ağırlıktan yoksun,
bozulmuş, işe yaramaz bir yaratığım işte,
uçup duruyorum duman gibi, kil gibi.

Semerli bir katırken sen eskiden, şimdi
gözüne kestirdiğine batırıyorsun iğneni.”
Kendisine yaraşır bir söz etmiş yabanarısı
buna karşılık: “Eskiden neydik, ona değil de
şimdi ne olduğumuza bak sen hele.”

30 *Tarlakuşuyla Tilki*

Kölelere güvenmemeli

Köylülerin tarlakuşu dedikleri kuş var ya
 yuvasını tarlada yapmasından dolayı,
 onunla karşılaşmış bir gün arsız tilkicik.
 Kanat çırpıp yükseğe uçmuş onu görünce kuş.
 “Merhaba,” diye esenlemiş onu tilkicik,
 “aşkolsun,” demiş, “neden kaçıyorsun benden?”
 “Sanki yiyeceğim kıtmış gibi benim çayırdı,
 cırcırböceği mi, pislik böceği mi istersin,
 çekirge dersen sürüsüne bereket?
 Korkacak bir şey yok. Öyle seviyorum ki seni
 yumuşak huyundan, dürüst yaşamından ötürü.”
 Şöyle yanıt vermiş ona tarlakuşu:
 “Benim niteliklerimi bir güzel översin
 sen elbette: çünkü tarlada değil de
 açık havada başa çıkarım ben seninle.
 Haydi gel arkamdan: esenliğim sana emanet.”

KAYNAKÇA

- Collection des Auteurs latins, avec la traduction en français, publiée sous la direction de M. Nisard, *Oeuvres complètes d'Horace, de Juvénal, de Perse, de Sulpicia, de Turnus, de Catulle, de Propertius, de Gallus et Maximien, de Tibulle, de Phèdre et de Syrus*, chez Firmin Didot Frères, Fils et Compagnie, Librairies, 1864.
- Phaedri Augusti liberti Fabularum libri quinque*, nouvelle édition, avec une vie de Phèdre et des notes en français par M. L. W. Rinn, Librairie Ch. Delagrave. Paris, 1886.
- Phaedri, *Augusti liberti. Fabulae Aesopicae*, avec une introduction et des notes par M. L'Abbé E. Débris, J. De Gigord, Editeur, Paris, 1928.
- Fables de Phèdre, Traduction nouvelle par Pierre Constant, Librairie Garnier Frères.
- Jean Bayet, *Littérature latine*, Librairie Armand Colin, Paris, 1965.
- Jules Humbert, *Histoire illustrée de la Littérature latine*. Henri Didier, Paris, 1932.
- Concetto Marchesi, *Storia della Letteratura latina*, Volume II, Casa editrice, Giuseppe Principato. Milano, 1953.
- A Dictionary of Antiquities* by Oskar Seyffert, revised and edited by Henry Nettleship, and J. E. Sandys, the Meridian Library, New York, 1957.
- Guido Vitali, *La Letteratura di Roma*, Volume II, L'Età imperiale, Garzanti, 1964.
- The Penguin Companion of Literature*, -4- Classical and Byzantine (edited by D. R. Dudley), Penguin Books, Baltimore, Maryland, 1969.
- Phaedrus, Fıkop Masalları*, Türkçesi; Türkân UZEL, Öteki KLASİK, Ankara, 1999.
- Michael von Albrecht, *A History of Roman Literature*, Volume two, E.J. Brill, Leiden, 1997.
- The Oxford Classical Dictionary*, Second edition Oxford, Clarendon Press.

AÇIKLAMALAR

- Aceta (Acetes) – Güneş 'Tanrısı'nın oğlu, Medea'nın babası, Colchis kralı.
- Anacharsis – Solon zamanında yaşamış seçkin bir İskit filozof.
- Apollo – Güneş 'Tanrısı, Iuppiter ile Latona'nın oğlu, Diana'nın kardeşi.
- Aegeum mare – Ege Denizi.
- Aisopos – Aisopus, Croesus zamanında yaşamış Phrygia'lı masal yazarı.
- Argus (Argos) – Iuppiter'in buyruğuyla Mercurius'un öldürdüğü, Iuno'nun ise gözleriyle tavuskuşunu süslediği yüz gözlü bekçi.
- Arminius – Cherusci'lerin İS 9 yılında Varus'u yenen soylusu.
- Asia (minor) – Küçük Asya, bugünkü Anadolu.
- Athenae – Atina, Attica Yarımadası'nın başkenti.
- Attica – Yunanistan'ın doğusunda başkenti Atina olan yarımada.
- Augustus – Gaius Iulius Caesar Octavianus'a verilen 'ulu, yüce' anlamına gelen ad. İÖ 27 - İS 14 yılları Roma imparatoru.
- Bacchus – Iuppiter ile Semele'nin oğlu, Şarap 'Tanrısı.
- Bathyllus – Maccenas'ın azatlısı, İskenderiyeli ünlü pantomimus'çu.
- Kassandra – Troia kralı Priamus'la Hecabe'nin kızı. Apollo'nun verdiği bilicilik gücüyle Troia'nın yıkıma uğrayacağına ilişkin öngörüsüne kimseyi inandıramamış. Agamemnon'un tutsağı olunca, karısı Clytemnestra tarafından öldürülmüş.
- Marcus Porcius Cato – (İÖ 234 – 149) Gelenekçiliği, doğruluğu, ciddiyetiyle ün salmış Romalı devlet adamı ve yazar.
- Cea (Cia) (Ceos) – Cyclas adalarının başlıcalarından, Attica yarımadası yakınındaki biri.
- Clazomenae – İonia'da bir kıyı kenti; bugünkü Urla.
- Cybele (Cybele) (Cybebe) – Asia minor'un Ana 'Tanrıçası; Yunanlıların Rhea, Romalıların Ops'la özdeşleştirdikleri tanrıça.
- Cybele Rahipleri.- Cybele'nin tapınımda bir çılgınlık anında kendilerini içdiğeden din adamları.
- Danaus kızları – Argos kralı Danaus'un elli kızı; Aegyptus'un elli oğluyla evlenen bu kızların Hypermnestra dışında hepsi ilk gece kocalarını öldürmüş,

- Dardania – Dardanus’un Hellespontus kıyısında kurduğu kent, ‘Troia.
- Delphi – Phocis bölgesinde Apollo tanrısözleriyle ünlü kent; bugünkü Castri örenyeri.
- Delus (Delos) – Ege Denizi’nde Cyclas adalarından biri, Apollo ile Diana’nın memleketi, Apollo tapınımı ve tanrısözleriyle ünlü yer.
- Demetrius – Phalerum’lu Demetrius İÖ 300’lerin ikinci yarısında yaşamış Atinalı devlet adamı ve konuşmacıdır. Phaedrus’un söz ettiği kişinin Makedonya kralı çağdaş ve adaş Demetrius Poliercetes olduğu öne sürülmektedir.
- Düğün ‘Tanrısı - Yunanlıların Hymen’i, Evlenme ‘Tanrısı.
- Esin Perisi – Bilimi, yazını ve şiiri esinleyen düşsel yaratık; şiir, şarkı.
- Esin Perileri – Musae, öz Latince Camenae; Zeus’la Mnemosyne’nin dokuz kızı, bilim, güzel sanatlar, özellikle de şiir ve müzik tanrıçaları.
- Etruria – İtalya’da bir bölge, bugünkü Toscana bölgesi.
- Euthychus – Bir imparatorun azatlısı, imparatorun parasal işlerinin yöneticisi.
- Falernum – Campania bölgesinde aynı adla anılan yörenin şarabı.
- Fortuna – ‘Talih ‘Tanrıçası.
- Graccia – Bugünkü Yunanistan.
- Hercules – Alcmena’nin kocası Amphitryon kılığına giren Iuppiter’den olan, on iki güç işi başarmakla ünlü oğlu, yarı tanrı.
- Hippolytus – Atina kralı Theseus’la Hippolyta’nın (ya da Antiopa’nın) oğlu; üvey annesi Phaedra’nın çirkin ilişki kurma önerisinde yüz bulamaması üzerine, kara çalmasıyla babasının kargışına uğramış, arabacının atları ür-kütmesiyle canından olmuş.
- Iuno – Saturnus’un kızı, Iuppiter’in kardeşi ve karısı, Roma aile kurumunun koruyucusu, baş tanrıça.
- Iuppiter – Saturnus’un oğlu, Neptunus’la Pluto’nun kardeşi, Iuno’nun kardeşi ve karısı, devletin, ailenin, evin koruyucu tanrısı, baş tanrı.
- Ixion – Thessalia’da Lapith’lerin kralı, Pirithous’un Iuno’yla yasak aşk yaşadığı ileri sürülünce, öldürülüp yeraltında durmadan dönen bir çarka bağlanarak cezalandırılan kişi.
- Leda – Thetis’un kızı, Sparta kralı Tyndaros’un karısı, Iuppiter’in ona kuğu biçiminde yavaşmasının ürünü iki yumurtanın birinden Castor’la Helena, öbüründen Pollux’la Clytaemnestra çıkmış.
- Libitina – Ölüm töreni ‘Tanrıçası.
- Linus – Apollo ile dans Esin Perisi Terpsichore’nin oğlu, ünlü müzik ve ezgi ustası, Orpheus ile Hercules’in öğretmeni, öğrencisi Hercules’in kitarasını vurmasıyla can vermiş.
- Lucullus – (İÖ 115 –38) Askerlik alanında güçlü, Pontus kralı Mithridates ve kayın babası Tigranes’e karşı savaşta başarılar kazanan Romalı komutan, kamu yaşamından çekilerek Campania’da varsıllığını doya doya yaşayan kişi.
- Mars – Remus’la Romulus’un babası, Savaş ‘Tanrısı.
- Medea – Colchis kralının kızı, Jason’un karısı; kocasının kendisini aldatması üzerine çocuklarını öldüren anne.

- Menander – (İÖ 342/1 – 293/89) Yeni Komedyanın en önemli ozanı, Terentius'un örneği.
- Mercurius – İuppiter ile Maia'nın oğlu; tanrıların ulağı, tecimenlerin tanrısı, yolların ve yolcuların koruyucusu.
- Minus (Yunanca: Minos) – Girit kralı.
- Misenum – Campania bölgesinde bir burun ve bir kent.
- Mnemosyne – Esin Perilerinin annesi; Bellek Tanrıçası.
- Myron – İÖ IV. yüzyılda yaşamış Eleuthera'lı ünlü tunç ve gümüş yontu yapımcısı.
- Neapolis – Campania bölgesinde ünlü bir deniz kıyısı kenti, Cumae yerleşmesi; bugünkü Napoli.
- Nilus – Nil Nehri.
- Orpheus – Esin Perisi Calliope'nin oğlu, Eüridice'nin kocası; ünlü kitara çalgıcısı.
- Pantomimus – Sözsüz oyuncu.
- Parnassus (Parnasus) – Yamaçlarında Delphi kenti ile Castalia pınarının bulunduğu, Apollo ile Esin Perileri için kutsal, iki tepeli yüksek dağ.
- Particulo – Yazınsever, yazar dostu biri.
- Pelias – Thessalia kralı, Medea'nın verdiği gençleştirme sözü üzerine, kızlarının parçalayıp kazanda kaynattıkları baba.
- Pelion (Dağı) – Thessalia'da yüksek bir dağ.
- Plusium – Aşağı Mısır'da bir kent.
- Phalareus – Atina devlet adamı ve konuşmacı Demetrius Phalereus (Phalerum'lu Demetrius).
- Philetus – Claudius'un azatlısı olabilir.
- Phoebus – Yunanca 'parlak'; genç ve yakışıklı olması nedeniyle Apollo'nun takma adı.
- Phrygia – Asia Minor'da bir bölge.
- Pieria – Makedonya'da bir kıyı yöresi.
- Pisistratus (Pisistratos) – İÖ VI. yüzyılda yaşamış Atina kralı.
- Plutus – Varsıllık Tanrısı.
- Pontus (Pontos) – Karadeniz.
- Praxiteles – İÖ IV. yüzyılda yaşamış ünlü Yunanlı mermer yontucusu.
- Princeps – Övüngen bir kaval çalgıcısı.
- Prometheus – İapetus'un oğlu, Epimetheus'un kardeşi, Deucalion'un babası; kilden insan yapıp gökten çaldığı ateşi onlara armağan etmiş, bu yüzden Kafkasya'da bir kayaya zincirlenmiş; her gün bir akbaba onun karaciğerini yermiş. Hercules akbabayı öldürünceye değin bu durum sürmüş.
- Pytho – Phocis'te, Parnassus Dağı'nın eteklerinde Delphi kentinin kurulduğu yer ve çevresi.
- Roma – İÖ VIII. yüzyılın ortalarında kurulan Roma devletinin, sonra da imparatorluğunun başkenti.
- Sanatlar – Artes: Dokuz Esin Perisi: Calliope (güzel konuşma ve kahramanlık şiiiri), Clio (tarih), Erato (aşk şiiiri), Polyhymnia (lirik şiiiri), Melpomene

(tragedya), Thalia (komedyâ), Euterpe (mûzik), Terpsichore (dans), Urania (yıldızbilimi).

L. Aelius Scianus – Atlı Scius Strabo'nun oğlu, ünlü imparatorluk koruma alay komutanı: Tahta çıkmak tutkusuyla Tiberius'un ailesini ortadan kaldırmayı tasarlamış, Drusus'u zehirlemiş, ancak, onun dul kalan karısıyla evlenmek için imparatorlardan izin alamamış, buna karşılık Capreae'da yaşamak için gönlünü yapmıştır. İmparatorlukta iyice sözü geçerken, kuşku üzerine tutuklanmış, içeride boğazlanarak öldürülmüştür.

Simonides – (İÖ 556 – 467) Ceos adalı, çeşitli konularda şiirleri olan ünlü ozan. Sinon – Aesimus'un oğlu, tahta atı surların içine almaları konusunda Troia'lıları kandıran, geceleyin içindeki Yunanlıları dışarı çıkaran Yunanlı.

Sisyphus – Corinthus kralı Aeolus'un oğlu, Thescus'un öldürdüğü, cinliğiyle ve hırsızlığıyla ünlü haydut; yeryüzünde bir kayayı dağın tepesine çıkarmakla yükümlüymüş, tepeye geldiğinde ise kaya aşağı yuvarlandığı için, bu çabası hiç bitmezmiş.

Sokrates – (İÖ 468 – 399) Ünlü Atinalı düşünür, Ksenophon'un, Platon'un, Alcibiades'in öğretmeni; tanrılara inanmamakla, gençleri baştan çıkarmakla suçlanmış, yargı gereği baldıran zehiri içerek kendini öldürmüştür.

Tantalus – İuppiter'in oğlu, Pelops'la Niobe'nin babası, Phrygia kralı.

Tartarus – Yeraltı, Ölüler dünyası.

Thessalia – Yunanistan'nın kuzeyinde, sağlıklı bitkileri olması dolayısıyla büyüculükle ünlü bölge.

Thracia – Trakya.

Tiberius – 14-37 yılları Roma imparatoru Tiberius Caesar.

Tityos – İuppiter'in oğlu olan dev; Latona'nın ırzına geçmeye kalkması üzerine, Apollo'nun oklarına hedef olmuş ya da İuppiter'in yıldırımıyla çarpılmış, yeryüzüne atılmış, orada dönümlerce alanda serilip yattığı yerde bir akbabanın yediği karaciğeri yeniden oluşurmuş.

Venus – Vulcanus'un karısı, Cupido'nun annesi, güzellik ve aşk tanrıçası.

Zeuxis – İÖ IV. yüzyılda yaşamış, Lucania bölgesinin Heraclea kenti doğumlu ünlü Yunanlı ressam.

Dante Alighieri

Yeni Hayat

Rime

Francis Bacon

Denemeler

Honoré de Balzac

Yaşamda Bir Başlangıç

George Bataille

İç Deney

Walter Benjamin

Pasajlar

Emile Bénveniste

Genel Dilbilim Sorunları

Maurice Blanchot

Yazınsal Uzam

Lord Byron

Don Juan

Louis-Ferdinand Céline

Gecenin Sonuna Yolculuk

Geoffrey Chaucer

Canterbury Hikâyeleri

Samuel Taylor Coleridge

Denemeler

Nicolaus Copernicus

Gökcisimlerinin Dönüşleri Üzerine

Charles Dickens

Kasvetli Ev (2 cilt)

John Donne

Seçilmiş Şiirler

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski

Bir Yazarın Günlüğü (2 cilt)

Fuzulî

Leylâ ile Mecnun

Jullien Gracq

Sirte Kıyısı

Thomas Hobbes

Leviathan

J.-K. Huysmans

Tersine

Henry James

Bir Kadının Portresi

James Joyce

Ulysses

Kivâmî

Fetihnâme

Heinrich von Kleist

Amphitryon

Diogenes Laertios

Ünlü Filozofların Yaşamları
ve Öğretileri

Giacomo Leopardi

Hisseli Kissalar

Christopher Marlowe

Bütün Oyunları

Publius Vergilius Maro

Çiftçilik Sanatı - Georgica

Marcus Valerius Martialis

Epigramlar

Herman Melville

Billy Budd

Moby Dick-Beyaz Balina

Typee-Polinezya Hayatına

Bir Bakış

Pierre ya da Belirsizlikler

Robert Musil

Niteliksiz Adam 1

Publius Ovidius Naso

Karadeniz'den Mektuplar

Gérard de Nerval

Doğu'da Seyahat

Miguel de Cervantes Saavedra

Don Quijote

Luis Martfn-Santos

Sessizlik Zamanı

Lucius Annaeus Seneca

Ruh Dinginliği Üzerine

Claude Simon

Tramvay

Thomas de Quincey

İngiliz Posta Arabası

Gaius Iulius Phaedrus

Masallar

Francesco Petrarca

Canzoniere

Utku Şiirleri

Alexander Pope

Bukleye Tecavüz

Karl R. Popper

Bilimsel Araştırmanın Mantığı

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin

Yevgeni Onegin

Raymond Roussel

Locus Solus

William Shakespeare

II. Richard

Laurence Sterne

Tristram Shandy Beyefendi'nin

Hayatı ve Görüşleri

İbn Battûta Tanci

İbn Battûta Seyahatnâmesi (2 cilt)

Semih Tezcan – Hendrik Boeschoten

Dede Korkut Oğuznameleri

Paul Valéry

Eupalinos ve Öteki Söyleşimler

John Webster

Ak Şeytan

Genç Plinius'un Anadolu Mektupları

Portekiz Mektupları

Yanık Njáll'ın Sagası

Nartlar-Asetin Halk Destanı

Maaday Kara-Altay Destanı

Nibelung'lar Destanı

Roland Destanı

Güngör Varınlıoğlu, 1960-2001 yıllarında
A.Ü. D.T.C.F. Latin Dili ve Edebiyatı
(eski adıyla) Kürsüsü'nde, (YÖK'ten sonraki
adıyla) Anabilim Dalı'nda asistan, doçent,
profesör olarak görev yapmıştır. Kendi
kurumunun dışında Selçuk Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi'nde (1976-78),
ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi'nde
(1999-2005) Latince dersleri vermiştir.
1965 yılından başlamak üzere dergilerde
çıkan çeşitli düzyazı ve şiir çevirilerinden
başka Publius Vergilius Maro,
Çoban Türküleri (1970); Gaius Sallustius
Crispus, *Catilina Tertibi* (1973);
Marcus Valerius Martialis, *Epigramlar*
(2006); C. Valerius Catullus, *Şiirler*
(1.baskı 1978, 2. baskı 1998)
kitap olarak basılmıştır.

ISBN 978-975-08-1282-8

9 789750 812828